

Stanje COVID-19 v Sloveniji

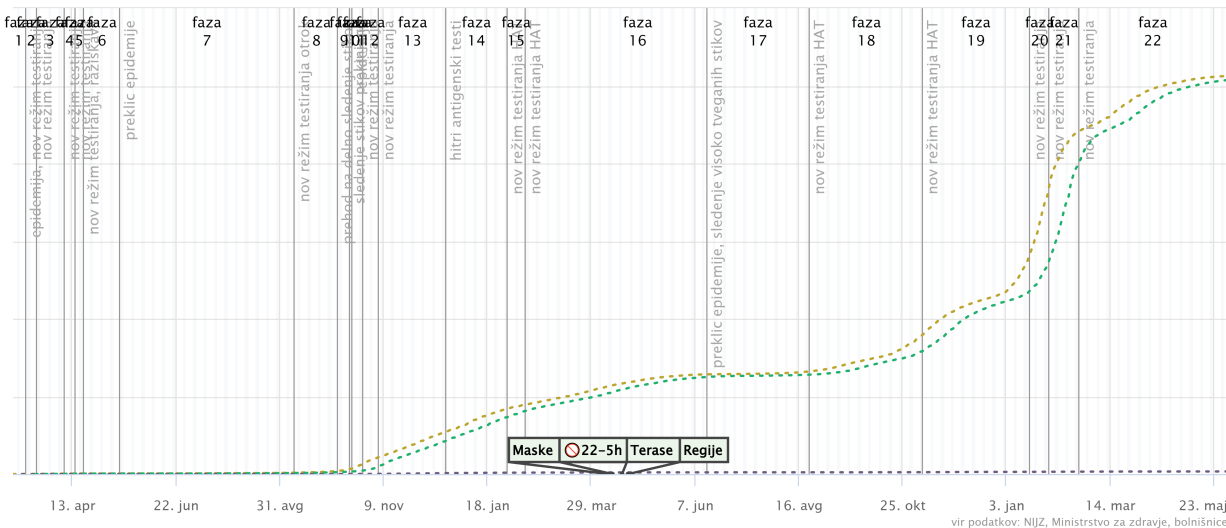
[Deli graf na](#)

7-dnevno povprečje Aktivni Na dan **Skupaj**

Y os: **Linearna** Logaritemska

Obdobje 2m 4m **Vse**

04. 03. 2020 - 01. 06. 2022

Polno cepljeni Cepljeni - prvi odmerek Cepljeni - dodatni odmerek Testiranja: PCR **Potrjeni primeri** Sprejeti v bolnišnico Opuščeni iz bolnišnice

Sprejeti v intenzivno Priključeni na respirator (intubirani) **Umri** **Preboleli** Skrij vse

Opis grafikona z naslovnice

Grafikon prikazuje dnevno in skupno dinamiko širjenja okužbe s koronavirusom od začetka do danes. Uporabljeni kazalniki (glej, katere kazalnike vključuje graf o stanju razširjenosti covid-19) nam pomagajo razumeti, kako uspešno obvladujemo širjenje virusa. Spremljamo lahko, kakšen je dnevni prirast primerov, in posredno vidimo, ali ukrepi delujejo; iz podatka o številu hospitaliziranih in deleža teh v intenzivni terapiji lahko razberemo, koliko oseb je bolezen resno ogrozila, hkrati pa nam ti podatki kažejo tudi, kolikšna je obremenjenost zdravstvenega sistema.

O Sledilniku COVID-19

Projekt zbira, analizira in objavlja podatke o širjenju koronavirusa SARS-CoV-2, ki povzroča bolezen covid-19, v Sloveniji. Javnosti želimo omogočiti čim boljši pregled nad razsežnostjo težave in pravilno oceno tveganja.

KAZALO

Uvodnik	5
Priznanja Statističnega društva Slovenije 2020 in 2021	
<i>Prejemnik Blejčevega priznanja za leto 2020: dr. Vladimir Batagelj</i>	7
<i>Prejemnik priznanja Klemna Pavliča mlademu statistiku za leto 2020: dr. Marjan Cugmas</i>	9
<i>Prejemnik priznanja odličnosti statističnega poročanja v medijih za leto 2020: Sledilnik COVID-19</i>	10
<i>Prejemnica Blejčevega priznanja za leto 2021: dr. Lea Bregar</i>	12
<i>Prejemnik priznanja Klemna Pavliča mlademu statistiku za leto 2021: Damjan Manevski, mag. mat.</i>	14
Domači in mednarodni dogodki	
Delovanje mlade sekcije Statističnega društva Slovenije	17
Konferenca Uporabna statistika – Applied Statistics 2021	23
Projekt YoungStatS: Prihodnost statistike po času epidemije?	24
Srečanje mladih statistikov 2021 - petindvajseto.....	31
Statistični dan 2021	32
Evropske statistične igre – petič	33
Delovna skupina za statistiko v okviru slovenskega predsedovanja Svetu EU	35
<i>Dogodek v okviru slovenskega predsedovanja Svetu EU: Sestanek generalnih direktorjev Evropskega statističnega sistema (ESS): Timeliness Matters: Ways to Stay Ahead</i>	39
Novost, predlog in zanimivosti	
STEDy – statistični izobraževalni portal	42
Uporaba metod strojnega učenja pri napovedovanju cen elektrike lahko pomembno vpliva na dobičkonosnost poslovanja udeležencev na trgih električne energije.....	43
Vpogled v vsebino vprašanj mladih v 20-letnem delovanju spletne svetovalnice <i>To sem jaz</i>	45

Prof. dr. Irena Ograjenšek je postala častna članica evropske mreže za poslovno in industrijsko statistiko	50
Prispevek prof. dr. Irene Ograjenšek k razumevanju dometa in omejitev uradne statistike v procesu statističnega vrednotenja pandemije bolezni covid-19	51
Predlog za vpis Statističnega društva Slovenije in njegovih članov v SAZOR	51
Planiški rekordi	55
Skupščine društva - zapisniki	
Zapisnik 29. redne in volilne skupščine Statističnega društva Slovenije	58
Zapisnik 30. redne skupščine Statističnega društva Slovenije	64
Zapisnik 31. redne skupščine Statističnega društva Slovenije	69

Urednica:	Jerneja Čuk
Odgovorni urednik:	dr. Matevž Bren, predsednik Statističnega društva Slovenije
Uredništvo:	člani izvršnega odbora: dr. Andrej Blejec, dr. Anuška Ferligoj, Mojca Suvorov, Ema Mišič, mag. Irena Vipavc Brvar
Urednica spletne strani:	mag. Irena Vipavc Brvar
Lektoriranje:	Ivanka Zobec
Oblikovanje:	Marta Šeme
Oblikovanje naslovnice:	mag. Matjaž Erker
Tisk:	Birografika Bori, d. o. o.
Slika na naslovnici:	Sledilnik COVID-19
Naklada:	150 izvodov

ISSN 2536-4146

Naslov društva:	Statistično društvo Slovenije Litostrojska cesta 54, 1000 Ljubljana
Spletna stran:	www.stat-d.si
Elektronski naslov:	info@stat-d.si
Telefon:	01 234 05 66

AVTORJEM IN AVTORICAM PRISPEVKOV

Bilten izhaja enkrat letno, vendar le, če je dovolj prispevkov. Zato vse prijazno vabimo, da strokovne in aktualne prispevke, zapisa o udeležbah na različnih strokovnih dogodkih, napovedi ali zapise o drugih zanimivostih, ki se vam zdijo vredni, da jih objavimo in z njimi seznanimo statistično javnost, sproti pošiljate uredništvu. Le tako jih bomo ohranili v spominu in tudi tako pomagali izpolnjevati poslanstvo društva.

Prispevke pošiljajte urednici, predsedniku ali članu izvršnega odbora, ki vam je najbližji. Ne pozabite pošiljati sporočil tudi za našo spletno stran.

Naši elektronski naslovi so:

Jerneja.Cuk@gov.si, Matevz.Bren@fvv.uni-mb.si, Andrej.Blejec@nib.si, Anuska.Ferligoj@fdv-uni-lj.si, Ema.Misic@gov.si, Irena.Vipavc@fdv.uni-lj.si, Mojca.Suvorov@gov.si

---

UVODNIK

Spoštovane kolegice in kolegi, članice in člani društva!

Po letu premora ponovno Bilten. O razlogih za odlog ne bi in ne bom, saj smo bili vsi deležni težav zaradi pandemije in smo vsi tako ali drugače sodelovali ter se odzivali na njene izzive. Vsekakor sem vesel, da je Bilten tu in da pišem uvodnik.

Pišem ga pod močnim vtisom zadnjih dveh dogodkov, ki sem ju v vlogi predsednika društva soustvarjal.

Prvi, 19. aprila, zaključna prireditev petih Evropskih statističnih iger mladih na državni ravni. Srečanje z najbolje uvrščenimi ekipami letošnjega tekmovanja – tekmovalci in njihovimi mentorji – je sicer potekalo na daljavo, a je bilo vseeno zelo sproščeno in povedno. Navdušenje mladih, da so lahko ustvarjalni, in spodbudne izkušnje mentorjev, kako nadgrajujejo svoje znanje in s tem pomagajo tudi svojim ekipam, pa vse do tega, kako igre vključujejo neposredno v učni proces. Tu izstopa Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer in tako ni naključje, da sta lani prav dijakinji te šole (iz kategorije B, 14–16 let) zmagali na evropski ravni – s svojim videom z naslovom »Informacije in dezinformacije: uradni statistični podatki v svetu«.

Na petih Evropskih statističnih igrah mladih sodeluje 19 držav. V Sloveniji se je tudi tokrat (iz leta v leto je ekip in dijakov več) prijavilo rekordno število udeležencev – kar 362 ekip z 52 šol, v teh ekipah pa je sodelovalo 920 dijakov in 69 mentorjev. Vsebina tekmovalnih nalog je bila priprava analiz statističnih podatkov s področja trga dela. Ekipe so pripravile raznolike predstavitve podatkov o delovno aktivnih prebivalcih, delovnih migracijah in plačah ter analizirale stanje in spremembe, do katerih je prišlo v zadnjih desetih letih na ravni Slovenije, statističnih regij in tudi občin (prispevke, ki so prinesli zmago, si lahko ogledate na <https://www.stat.si/statweb/News/Index/9901>). Državno raven tekmovanja zaključujemo z razglasitvijo ekip zmagovalk. Štiri ekipe, po dve iz vsake kategorije (A – dijaki zadnjih dveh letnikov, B – dijaki prvih dveh letnikov srednje šole) – po eno iz vsake kategorije je določila strokovna žirija, dve pa sta bili izbrani na podlagi prejetih glasov, zbranih z javnim glasovanjem – pa nadaljujejo tekmovanje na evropski ravni. Vso srečo!

Naj zapišem, da priprave na izvedbo šestih Evropskih statističnih iger mladih tudi že potekajo. Za njihovo promocijo in izvedbo izjemno zagnano skrbijo Mojca Merc, Mateja Oman in Simona Klasinc ter še vrsta drugih sodelavcev s SURS-a, od članov društva pa so svoje ponovno sodelovanje že potrdili Vasja Ivančič, Barbara Kušar, Lidija Perše, Andrej Srakar in Aleš Toman. Pripravili in pregledali bodo naloge za prvi krog državne ravni tekmovanja, sodelovali kot žiranti, Andrej in Aleš pa še kot predavatelja na seminarjih za mentorje.

Drugi dogodek so bili Avstrijsko-slovenski statistični dnevi – od 20. do 22. aprila v Gradcu. Avstrijsko statistično društvo je svoja letna srečanja nadgradilo tako, da vsako leto povabi k sodelovanju statistično društvo ene od sosednjih držav, za kraj srečanja pa izberejo kraj v bližini meje sodelujoče države. Odlična ideja! Tako nas je pred dvema letoma povabil k sodelovanju prof. Herwig Friedl. Povabilo smo sprejeli, izvedba pa se je – zaradi znanih preprek in skupne želje, da se srečamo v živo – zakasnila. Do srečnega konca: konferenca na Tehnični univerzi v Gradcu je potekala brezhibno, kakovost predavanj – tako vabljenih kot ostalih prispevkov – je bila odlična, vprašanja občinstva predavateljem številna, razprave vsebinske in živahne. Začeli smo s slovensko sekcijo o analizi preživetja: Maja Pohar Perme, Damjan Manevski, Nina Ružič Gorenjec, Tina Košuta, Bor Vratinar so predstavili rezultate svojih raziskav (sekcijo je vodil Janez Stare); popoldan pa je bil vabljeni predavatelj Rok Blagus z vsebino Correct Specification of Design Matrices in Linear Mixed Effects Models. Drugi dan konference so iz slovenske kvote udeležencev predstavili svoje prispevke še Nataša Kejžar, Daša Stupica in Andrej Srakar; delovni dan je zaključila sekcija o analizi omrežij: svoje delo so predstavili Aleš Žiberna, Marjan Cugmas, Vladimir Batagelj, Luka Kronegger, Franc Mali (to sekcijo je vodila Anuška Ferligoj). Petkov zaključek konference – ta je bil spet slovensko-avstrijski – je bil poln pohval, navdušenja, da smo konferenco izpeljali v živo, in z željo po nadaljnjem sodelovanju. Zahvala gre tako lokalnim organizatorjem kot članom programskega sveta konference (med temi od naših članov Lari Lusa in Maji Pohar Perme) in vsem predavateljem. Program konference je objavljen na <http://www.stat.tugraz.at/StatisticalDays2022/page1.html>

Da so dejavnosti Statističnega društva Slovenije številne in da je vsebina dela bogata, dokazuje tudi ta izdaja Biltene – če iz vsebine omenim le konferenco Applied Statistics (tokrat izvedeno na zvezi) in Statistični dan (kombinirano), podelitev društvenih priznanj za leti 2020 in 2021, 30. in 31. redno letno skupščino ter predstavitev dela sekcije mladih. Prav dejavnosti mladih so številne in pestre, si pa želimo, da bi se v delo te sekcije vključilo več študentov magistrskega in doktorskega študija Statistike in da bi se s tem morda razbremenili do sedaj že preobremenjeni člani; tem se ob tej priložnosti ponovno zahvaljujem za vztrajno in vsebinsko bogato delo.

Za zaključek: Nova domača stran našega društva deluje – vsa zahvala zanjo gre Katji Šnuderl in mag. Ireni Vipavc Brvar. Pred vami je 63. številka Biltene – zahvaljujem se urednici Jerneji Čuk in vsem avtorjem prispevkov. Zahvaljujem se tudi vsem, ki ste kakorkoli sodelovali pri pripravi in izvedbi dogodkov in s svojim delom omogočili, da v okviru društva tvorno sodelujemo in udeležamo skupne cilje.

Predsednik društva
prof. dr. Matevž Bren

PRIZNANJA STATISTIČNEGA DRUŠTVA SLOVENIJE 2020 IN 2021

**PREJEMNIK BLEJČEVEGA PRIZNANJA ZA LETO 2020:
DR. VLADIMIR BATAGELJ**

dr. Matevž Bren

Prof. dr. Vladimirja Batagelja predlagam za prejemnika Blejčevega priznanja Statističnega društva Slovenije v letu 2020. Svoj predlog utemeljujem z obsežnim, izvirnim in visoko kakovostnim znanstvenim delom prof. dr. Vladimirja Batagelja.

Prof. Batagelj je zaslužni profesor na Fakulteti za matematiko in fiziko in je raziskovalec na Inštitutu za matematiko, fiziko in mehaniko. Je mednarodno priznan raziskovalec in ugleden znanstvenik na področju analize podatkov, predvsem analize velikih omrežij in razvrščanja. Mednarodna odmevnost njegovih znanstvenih objav je izjemna, saj WoS navaja 1111 čistih citatov, Scopus 1506 čistih citatov, Hirshev indeks objav pa je 17. Njegov znanstven opus sestavlja 76 znanstvenih člankov, objavljenih tudi v visoko citiranih znanstvenih revijah, 26 strokovnih in 61 poljudnih člankov in je soavtor odmevnih in pionirskih del.

DOREIAN, Patrick, BATAGELJ, Vladimir, FERLIGOJ, Anuška. Generalized blockmodeling. Cambridge [etc.]: Cambridge University Press, 2005.

BATAGELJ, Vladimir, DOREIAN, Patrick, FERLIGOJ, Anuška, KEJŽAR, Nataša. Understanding large temporal networks and spatial networks : exploration, pattern searching, visualization and network evolution. Chichester: J. Wiley & Sons, 2014.

Prof. Batagelj je soavtor programskega orodja za analize velikih omrežij Pajek, ki je prepoznan in mednarodno uveljavljen, tako so izdana že tri edicije knjige NOOY, Wouter de, MRVAR, Andrej, BATAGELJ, Vladimir. Exploratory social network analysis with Pajek. 3rd ed. Cambridge [etc.]: Cambridge University Press, cop. 2018.

In tudi izdaja na Kitajskem

NOOY, Wouter de, MRVAR, Andrej, BATAGELJ, Vladimir. Zhizhu : shehui wangluo fenxi jishu = Exploratory social network analysis with Pajek (second edition). [Expanded ed.]. Beijing: Cambridge University Press, 2014.

Prof. Batagelj je član odborov mednarodnih znanstvenih združenj in konferenc, urednik zbornikov Advances in network clustering and blockmodeling ter član uredniških odborov znanstvenih revij Ars mathematica contemporanea, The art of discrete and applied mathematics, Informatica: an international journal of computing and informatics, Data science and classification, Algebraic and topological methods in graph theory.

Prof. Batagelj je član programske skupine Računsko intenzivne metode v teoretičnem računalništvu, diskretni matematiki, kombinatorični optimizaciji ter numerični analizi in algebri z uporabo v naravoslovju in družboslovju, bil je nosilec ARRS raziskovalnega projekta Analiza podatkov in kombinatorična optimizacija in je raziskovalec v projektu Bločno modeliranje večnivojskih in časovnih omrežij, je avtor Pythonovih paketov za omrežja, v letu 2018 Analiza omrežja raziskav na področju recenziranja, Pajek in Pajek XXL.

Enako pomembno je tudi njegovo dolgoletno predano ter uspešno delo z doktorskimi kandidati ter mladimi raziskovalci. Še en dokaz njegove izjemne delovne energije je, da še vedno vzgaja nove doktorje znanosti in je, kot vedno, ustvarjalen, zagnan in poln idej.

Na podlagi navedenih dejstev menim, da je prof. dr. Vladimir Batagelj dosegel vrhunske dosežke na področju analize podatkov, na znanstvenoraziskovalnem področju analize velikih omrežij ter razvrščanja, in zato predlagam, da se prof. dr. Vladimirju Batagelju podeli Blejčevo priznanje za leto 2020.

Dr. Vladimir Batagelj ob prejemu Blejčevega priznanja za leto 2020.

PREJEMNIK PRIZNANJA KLEMNA PAVLIČA MLADEMU STATISTIKU ZA LETO 2020: DR. MARJAN CUGMAS

dr. Anton Kramberger

Podpisani predlagam Statističnemu društvu Slovenije, da se priznanje Klemna Pavliča za leto 2020 podeli dr. Marjanu Cugmasu – predvsem za izjemno doktorsko delo z naslovom *Local mechanisms affecting the evolution of blockmodels*, pripravljeno ob mentorstvu dr. Aleša Žiberne in somentorstvu dr. Anuške Ferligoj in obranjeno leta 2019 na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Dodatno težo dosežkom te disertacije dajejo tudi tehtni in odmevni znanstveni prispevki iz zadnjih dveh let (objavljeni v obdobju 2019–2020, kar je razvidno iz podporne strokovne dokumentacije), ki inovativno in z veliko ustvarjalne energije obravnavajo sorodne teme in pojave.

Disertacija dr. Marjana Cugmasa z naslovom *Vpliv lokalnih mehanizmov na evolucijo bločnih modelov* se na splošni, formalni in tudi empirični način ukvarja z zahtevnim in kompleksnim pojavom: razvojem (socialnih) omrežij v določene tipe (socialnih) omrežij, predstavljene z bločnimi modeli, ob posredovanju lokalnih socialnih mehanizmov. Slednji so opredeljeni s triadami povezav med enotami v paradigmatični sociološki tradiciji Simmla, Haiderja, Granovettra, Colemana idr. –, da so razvojno funkcionalne tako šibke kot močne vezi med enotami, ne pa le lastnosti enot samih, in da le določene kombinacije mikropovezav, pod danimi okoliščinami, dovolj dobro napovedujejo nadaljnje, stvarno mezo in makropovezovanje enot v širše vzorce, bloke, omrežne strukture. Naloga je najprej izvirna v vsebinskem smislu, še posebna pa v metodološkem in statističnem smislu, saj v disertaciji uvedeni dinamični formalni modeli omogočajo doslej še ne obstoječe empirično preverjanje evolucije bločnih modelov –

Dr. Marjan Cugmas, prejemnik priznanja Klemna Pavliča mlademu statistiku za leto 2020.

s pomočjo verjetnostnega modeliranja evolucijskih procesov in z uporabo najzahtevnejših metod AI (vključno z modeli MCMC). Rezultati so inovativni, vsebinsko in metodološko spodbudni.

Jasno so podane predpostavke uporabljenega modeliranja, pošteno tudi omejitve rezultatov, dosežkov in spoznanj, ponujene so nekatere obetavnejše možnosti nadaljnega nadgrajevanja. Na podlagi podanih rešitev iz te disertacije bo mogoče korektnije, dinamično modeliranje evolucijskih procesov (socialnih) omrežnih struktur na prehodu z mikro proti makro ravnem, ob upoštevanju dokaj različnih lokalnih (socialnih) mehanizmov. Glavna vrlina disertacije je v tem, da avtor z verjetnostnimi rešitvami pri opisovanju družbenega dogajanja zavrača pretirano akademsko dedukcijo in na ta način vrača usihajočo vero v znanstveno družboslovno sklepanje induktivnega tipa, vsaj do tiste mere, ki jo difuznost, poroznost empiričnih praks družbe dopušča: ne prilegajo se samo podatki modelom (apriorni teoriji), ampak se lahko tudi modeli, tj. naše predhodno znanje in razumevanje pojava, korigirajo pod vplivom obstoječih empiričnih praks. To seveda močno zmanjšuje težo pogosto upravičenim očitkom, da preveč statično, aprioristično modeliranje socialnega dogajanja rado privede do zavajajočega, škodljivega socialnega inženirstva, celo do brezglavega imitiranja po tujih zgledih. Končno, širša uporabnost podanih rešitev se nakazuje ne le v družboslovju, ampak tudi za analiziranje drugih, sorodnih ali vsaj strukturno analognih, emergentnih, omrežno podanih pojavnosti.

PREJEMNIK PRIZNANJA ODLIČNOSTI STATISTIČNEGA POROČANJA V MEDIJIH ZA LETO 2020: SLEDILNIK COVID-19

Za priznanje odličnosti statističnega poročanja v medijih za leto 2020 sta prispela dva predloga in oba sta predlagala, da se priznanje podeli ekipi Sledilnika COVID-19. V nadaljevanju objavljamo oba predloga.

dr. Janez Stare

Spletna stran www.covid-19.sledilnik.org je nastala v začetku marca 2020, praktično hkrati z začetkom epidemije. V zelo kratkem času je iz iniciative in dela ene osebe (Luka Renka) prerasla v projekt, pri katerem dela od 20 do 40 ljudi in ki na enem mestu združuje vse, kar je možno vedeti o epidemiji covida-19 v Sloveniji.

Danes je spletna stran Sledilnik COVID-19 referenčna točka za informacije o epidemiji, ki jo uporabljajo tako rekoč vsi, od medijev prek različnih odločevalcev v vladi, strokovnih zdravstvenih teles, informacijskih/statističnih skupin do zainteresiranih posameznikov.

Temelj uspešnosti takšnega projekta so podatki in ekipa Sledilnika bi si zaslužila priznanje že samo za trud pri njihovem zbiranju in preverjanju. Drug razlog bi lahko bila celovita grafična podoba, predvsem glede ustreznega in jasnega prikazovanja podatkov z vseh mogočih vidikov, če pa dodamo še združevanje različnih pristopov k modeliranju na enem mestu,

moderiranje spletne debate o relevantnih problemih in prikazovanje stanja v svetu, potem je gotovo jasno, da si ekipa Sledilnika več kot zasluži priznanje Statističnega društva Slovenije.

Pri tem dejstva, da je vse to na popolnoma prostovoljni osnovi, nisem niti omenil.

Za konec naj poudarim še dve stvari, ki po mojem odločilno vplivata na kvaliteto Sledilnika. Prvič, Sledilnik deluje vključevalno in ne tekmovalno. Dobrodošli so vsi, ki želijo prispevati.

Drugič, gre za dobro mešanico različnih profilov, precej tudi iz akademskega okolja, kar pomeni, da so različna področja zelo dobro pokrita, ideje pa gredo skozi sito, ki zagotovi, da so na koncu dovolj domišljene.

Martin Bajželj
Statistični urad RS

Potreba po podatkih je v letu 2020 dobila povsem nove razsežnosti. Podatki o novem koronavirusu in bolezni, ki jo ta povzroča, so postali z naskokom najpomembnejši podatki na svetu. So novica dneva, vsak dan, celo leto. Še več: to so podatki, ki trenutno posredno ali neposredno definirajo velik del naših življenj in našega vedenja. Sopomenka za te podatke v Sloveniji je Sledilnik COVID-19.

Kot so zapisali na svoji spletni strani, so pravilno zbrani in ažurno ter transparentno objavljeni podatki ključnega pomena za učinkovit odziv sistemov javnega zdravja, temelj za razumevanje dogajanja, aktivno samozaščitno ravnanje ljudi ter sprejemanje nujnosti ukrepov. Dodajamo še, da njihova hitrost in sposobnost prilagajanja trenutnim razmeram, jasnost in kakovost

Priznanje odličnosti statističnega poročanja v medijih za leto 2020 je prejela ekipa Sledilnik COVID-19.

njihovih vizualizacij podatkov ter ostra in nedvoumna komunikacija presegajo običajno raven poročanja na področju statistike.

Sledilnik je dokaz za to, kako lahko dobra zamisel in samoiniciativnost v kombinaciji z različnimi znanji prerasteta v odličen projekt, ki si zasluži vso pozornost, ki jo prejema. Pridobil si je naše zaupanje in v boju z epidemijo postal ključno orodje, na katero se zanašajo odločevalci, stroka in mediji.

PREJEMNICA BLEJČEVEGA PRIZNANJA ZA LETO 2021: DR. LEA BREGAR

izr. prof. dr. Mojca Bavdaž
mag. Irena Križman
red. prof. dr. Irena Ograjenšek

Prof. dr. Lea Bregar, roj. 19. novembra 1951, je doktorica ekonomskih znanosti, ki je kot profesorica statistike in raziskovalka na področju uradne statistike pred upokojitvijo delovala na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani. Po upokojitvi še vedno aktivno sodeluje v številnih domačih in mednarodnih raziskovalnih skupinah kot raziskovalka in vodja projektov, se udeležuje domačih in mednarodnih strokovnih in znanstvenih srečanj, ter uspešno prepleta pedagoško, raziskovalno in svetovalno delo na področju statistike.

Prof. Bregarjeva je razvila vrsto študijskih gradiv s področja statistike, med njimi tudi spletni Course on European Economic Statistics (CEES), in sicer že ob prelomu tisočletja, torej davno pred pojavom platform Moodle ter Coursera. S tem dosežkom je v globalnem prostoru kot pionirka orala ledino tako na področju spletnega poučevanja na splošno kot tudi na področju spletnega poučevanja statistike.

Prof. Bregarjeva je imela pomembno vlogo pri razvoju slovenske državne statistike. Že v bivši državi in še posebno ob pridruževanju Slovenije Evropski uniji je vodila številne projekte uvajanja statističnih standardov EU, EURO in OECD. Bila je vodilna pri postavitvi sistema ekonomskih klasifikacij in metodoloških osnov, predvsem ekonomskih statistik. Velik pečat je pustila v zasnovi strukturne statistike podjetij v Sloveniji. V času, ko so druge države uvajale obsežne anketne raziskave podjetij, je prof. Bregarjeva prepoznala vrednost obstoječih administrativnih virov podatkov podjetij in jih predlagala kot osnovni, ankete pa kot komplementarni vir za zbiranje v administrativnih virih manjkajočih podatkov. Gre za pristop, ki je danes zapisan kot eno od 16 načel Kodeksa ravnanja evropske statistike.

V slovensko uradno statistiko je pomagala uvesti tudi druge sodobne pristope, med njimi so na primer uvedba dvojne deflacije pri izračunu indeksa industrijske proizvodnje, posodabljanje statistike cen in razširjanje indeksa cen v storitvene dejavnosti. Pomemben je njen prispevek

na področju razvoja in uvajanja statistične metodologije v okviru Metodološkega sveta SURS-a in v okviru statističnih sosvetov. 1987 je bila je med pobudniki mednarodno odmevnih Statističnih dni v Radencih. Ob njihovi 20. obletnici je skupaj s sodelavci SURS-a pripravila zanimivo pregledno publikacijo. Kot predsednica Statističnega društva Slovenije je nadaljevala in še poglobila tradicijo odličnega sodelovanja med akademsko stroko in uradno statistiko v naši državi. Sodelovala je pri ustanovitvi interdisciplinarnega doktorskega študija statistike na Univerzi v Ljubljani in v tem procesu postavila temelje modulu Uradna statistika. Izpostaviti velja tudi njeno mentorsko vlogo, saj se je veliko strokovnjakov s področja uradne statistike kalilo ravno pod njenim vodstvom. Že samo njen prispevek k razvoju slovenske državne statistike, brez vseh ostalih dosežkov, je zelo pomemben in si zasluži priznanje ter zahvalo stanovskih kolegov.

Prof. Bregarjeva je vidno vlogo odigrala tudi pri razvoju uradne statistike v širši regiji. Na Hrvaškem je v okviru priprav na vstop v EU npr. vodila razvoj indeksa cen v storitvenih dejavnostih, prenavo več drugih področij statistike podjetij (statistika energetike, statistika informacijske tehnologije) ter zbiranja podatkov. V Črni gori je vodila razvoj satelitskih računov za področje turizma. V državah Zahodnega Balkana je izobraževala kadre z uradne statistike na temo statistike industrijske proizvodnje.

Na osnovi navedenih dejstev predlagateljice ugotavljamo, da prof. dr. Lea Bregar izpolnjuje vse pogoje za prejem Blejčevega priznanja. Upamo, da bo njen prispevek k razvoju (slovenske) statistike prepoznalo in nagradilo tudi stanovsko društvo, ki mu je v preteklosti predsedovala in mu še vedno pripada.

Dr. Lea Bregar, prejemnica Blejčevega priznanja za leto 2021. Na sliki so še (z leve proti desni): mag. Irena Krizman, dr. Mojca Bavdaž in dr. Irena Ograjenšek.

PREJEMNIK PRIZNANJA KLEMNA PAVLIČA MLADEMU STATISTIKU ZA LETO 2021: DAMJAN MANEVSKI, MAG. MAT.

doc. dr. Nataša Kejžar

Asist. Damjan Manevski, mag. mat. je zaposlen na Inštitutu za biostatistiko in medicinsko informatiko Medicinske fakultete v Ljubljani (IBMI) kot mladi raziskovalec. Poleg raziskovalnega dela na področju svojega doktorata, kjer zgledno napreduje, je izjemno aktiven tudi na vrsti drugih področij: na pedagoškem, pri svetovanju raziskovalcem s področja medicine in sodeluje pri projektih IBMI. Na IBMI tako že predstavlja ključen del znanstvenoraziskovalne ekipe. Kot raziskovalec na začetku svoje kariere dosega izjemne raziskovalne rezultate, saj je kot prvi ali vodilni avtor objavil že tri članke v mednarodnih recenziranih revijah, enega s področja raziskovalnega dela na magistrskem študiju, ostala dva pa na področju epidemiologije.

V času epidemije covid-19 se je Damjan poleg svojega rednega raziskovalnega dela izjemno aktivno vključil v razvoj epidemioloških modelov bolezni. Epidemiološki model omogoča razumevanje dogajanja, ocenjevanje uspešnosti ukrepov in kratkoročno napovedovanje. Na ta način modeli lahko pomagajo odločevalcem pri utemeljevanju odločitev in javnosti pri boljšem razumevanju potrebnosti ukrepanja.

Ker je bila v Sloveniji ob začetku epidemije stroka na področju epidemioloških modelov povsem nerazvita, je študij literature, razvoj modela in programa pomenil ogromno delo. Damjan se ga je kot del ekipe IBMI lotil izrazito zavzeto, v projekt je vložil ogromno prostega časa in energije. S svojim delom je dokazal izjemno raziskovalno prilagodljivost in učinkovitost ter močno željo po uporabi raziskovalnega znanja za odkrivanje resnice. Več kot leto dni je vsakodnevno tudi skrbel za vzdrževanje modela na naši spletni strani, ki jo povzema skupina Sledilnik COVID-19. S tovrstnim obsežnim delom v ozadju je pokazal na dejstvo, da je zanj uporaba stroke in znanja za korist širše družbe pomembnejša od lastne karijerne ambicije.

S svojim delom na področju epidemioloških modelov je pripomogel k promociji statistične znanosti v Sloveniji in predstavitvi pomembnosti statistike laični javnosti.

Svoje delo na tem področju je zaokrožil z dvema objavljenima znanstvenima člankoma, tretji je v recenziji. Rezultati, povezani z razvojem epidemiološkega modela bolezni covid-19:

- Prvi avtor članka, objavljenega v recenzirani mednarodni reviji Zdravniški vestnik: MANEVSKI, Damjan, POHAR PERME, Maja, BLAGUS, Rok. Ocena stopnje reprodukcije okužbe in deleža okuženih z virusom SARS-CoV-2 v Sloveniji = Estimation of the reproductive number and the outbreak size of SARS-CoV-2 in Slovenia. Zdravniški vestnik : glasilo Slovenskega zdravniškega društva. [Tiskana izd.]. nov.-dec. 2020, letn. 89, št. 11/12, str. 591-602, graf. prikazi, tabele. ISSN 1318-0347. <https://vestnik.szdr.si/index.php/ZdravVest/article/view/3068/2600>, DOI: 10.6016/zdravVestn.3068.

- Prvi avtor članka, objavljenega v mednarodni reviji Mathematical Biosciences (faktor vpliva 1,65): MANEVSKI, Damjan, RUŽIČ GORENJEC, Nina, KEJŽAR, Nataša, BLAGUS, Rok. Modeling COVID-19 pandemic using Bayesian analysis with application to Slovene data. Mathematical biosciences. [Online ed.]. Nov. 2020, vol. 329, str. 1-11, ilustr. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0025556420301279?via%3Dihub>, DOI: 10.1016/j.mbs.2020.108466.
- Rezultati epidemiološkega modela se dnevno osvežujejo na <https://oblak8.mf.uni-lj.si/covid19/>, ocene so dostopne tako splošni javnosti kot tudi odločevalcem.
- Na podlagi izsledkov tretjega članka, katerega soavtor je Damjan, in je trenutno v recenziji, je bil v sodelovanju z ekipo Sledilnika januarja 2021 objavljen poljuden članek Od zgodbe o uspehu do katastrofe; Kaj se lahko iz tega naučimo? dostopen na <https://medium.com/sledilnik/od-zgodbe-o-uspehu-do-katastrofe-63b77b1a23e1>.

Menim, da si Damjan Manevski zaradi izjemno uspešnega družbenokoristnega raziskovalnega dela, ki se mu posveča ob zglednem opravljanju obveznosti na doktorskem študiju Statistike, zasluži Priznanje Klemna Pavliča mlademu statistiku.

Asist. Damjan Manevski, mag. mat., prejemnik priznanja Klemna Pavliča mlademu statistiku za leto 2021. Na sliki sta še doc. dr. Nataša Kejžar in dr. Matevž Bren.

Priznanja so bila podeljena 18. 11. 2021 na Statističnem dnevu. Naziv častni član za leto 2020 ni bil podeljen, prav tako nista bila podeljena priznanje za odličnost statističnega poročanja v medijih in naziv častnega člana za leto 2021.

Prejemniki društvenih priznanj za leti 2020 in 2021.

DOMAČI IN MEDNARODNI DOGODKI

DELOVANJE MLADE SEKCIJE STATISTIČNEGA DRUŠTVA SLOVENIJE

dr. Ana Slavec in dr. Andrej Srakar
 koordinatorja Mlade sekcije Statističnega društva Slovenije

Potem ko je bil predlog, da se v okviru Statističnega društva Slovenije ustanovi sekcija mladih statistikov, konec marca 2019 potrjen, sva njena pobudnika začela uresničevati delovni načrt. K sodelovanju sva povabila druge člane uredništva bloga Udomačena statistika in druge mlade statistike. Letos tako obeležujemo že tretje leto delovanja in v tem času smo uresničili številne na začetku postavljene cilje. V nadaljevanju povzameva vsebino v tem času izpeljanih aktivnosti – prav tako v štirih sklopih, kot smo jih zasnovali v načrtu delovanja.

Priranje dogodkov

Ena izmed glavnih aktivnosti sekcij je organizacija rednih dogodkov. Novembra 2019 smo organizirali prvo srečanje Mlade sekcije s predavanjem Katarine Košmelj, v januarju 2020, drugo s predavanjem Bojana Nastava. Zaradi epidemije covid-19 smo tretje srečanje s predavanjem Jožeta Sambta prvič organizirali prek spleta. O vseh treh sva poročala že v prejšnji številki Biltena, tokrat pa bomo povzeli še naslednje dogodke.

Epidemija koronavirusne bolezni oziroma njeno modeliranje in statistični vidiki so bili tema četrtega srečanja, na katerem smo – drugače kot pri prejšnjih – gostili kar pet gostov. Aleks Jakulin je predstavil skupino Sledilnik COVID-19 in pomen podatkovne odličnosti. Nato so trije raziskovalci z Univerze v Ljubljani predstavili svoje modeliranje epidemije, in sicer Žiga Zaplotnik s Fakultete za matematiko in fiziko, Janez Žibert z Zdravstvene fakultete in Maja

Modeliranje in statistični vidiki COVID-19 v Sloveniji

4. srečanje mlade sekcije SdS

dr. Žiga Zaplotnik,
Fakulteta za matematiko in fiziko UL

dr. Aleks Jakulin,
COVID-19 Sledilnik

izr. prof. dr. Janez Žibert,
Zdravstvena fakulteta UL

red. prof. dr. Maja Pohar Perme,
Inštitut za biostatistiko in
medicinsko informatiko
(IBMI) MF UL

doc. dr. Tomaž Štupnik,
Klinični oddelek
za torakalno kirurgijo
UKC Ljubljana

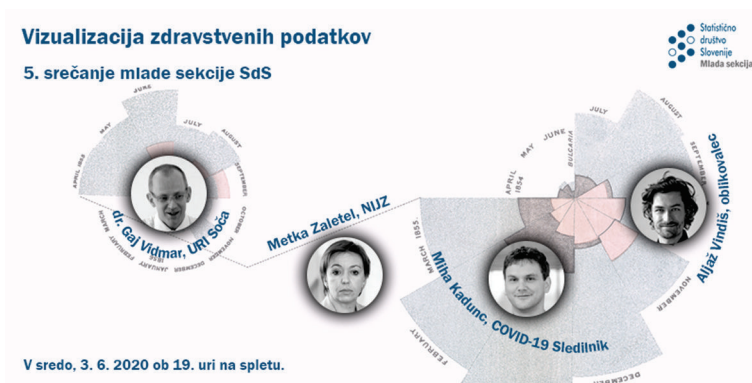
v torek, 21.4.2020 ob 19. uri na spletu.
Gostitelj: Inštitut za biostatistiko in medicinsko informatiko

Pasica posveta o modeliranju in statističnih vidikih covid-19 v Sloveniji.

Pohar Perme z Inštituta za biostatistiko in medicinsko informatiko Medicinske fakultete. Zadnji govorec je bil Tomaž Štupnik z UKC Ljubljana, predstojnik Kliničnega oddelka za torakalno kirurgijo na UKC Ljubljana in tudi magistrant Uporabne statistike, ki je predstavljene modele komentiral z vidika zdravstvene in statistične stroke.

Dogodek je bil s pomočjo skupnosti Sledilnik COVID-19 zelo široko promoviran in nanj se je prijavilo več kot 250 oseb, še več kot še enkrat toliko jih je prenos spremljalo po YouTubeu, do danes pa ima že več kot 2.400 ogledov. Govorci so prejeli izjemno veliko vprašanj, tako da na vsa niso mogli odgovoriti med dogodkom, ampak so nanje podali pisne odgovore po njem in te smo objavili na blogu Udomačena statistika. Dogodek je bil dobro medijsko pokrit in zelo odmeven ter je prispeval k večji prepoznavnosti Statističnega društva, pomemben pa je bil tudi za Sledilnik COVID-19, katerega članstvo se je po dogodku bistveno povečalo in je postal še bolj interdisciplinaren.

Tudi peti dogodek z naslovom Vizualizacija zdravstvenih podatkov je bil povezan z zdravjem. Gaj Vidmar (URI Soča) je predstavil teoretična načela kakovostne in razumljive vizualizacije. Nato je Metka Zaletel (Nacionalni inštitut za javno zdravje) na praktičnih primerih ponazorila izzive, s katerimi se na inštitutu srečujejo pri pripravi grafičnih prikazov. Miha Kadunc (Sinergise) je govoril o oblikovanju vizualizacij podatkov o epidemiji koronavirusne bolezni v okviru projekta Sledilnik. Zadnji govorec, Aljaž Vindiš (3fs), večkrat nagrajeni oblikovalec, pa je strnil nekaj glavnih spoznanj na podlagi svojih bogatih izkušenj s prikazi podatkov.

Pasica posveta o vizualizaciji zdravstvenih podatkov.

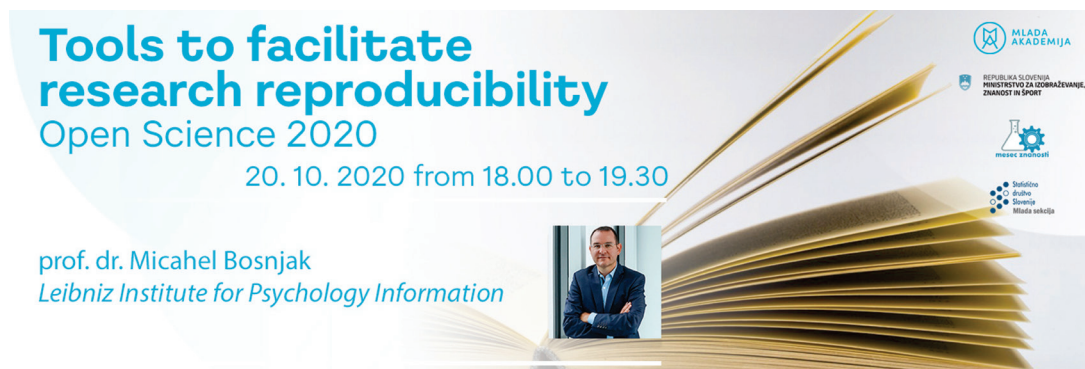
Ker smo pri prejšnjih dveh dogodkih presegli načrtovano trajanje, dolgi format pa ni najprimernejši za splet, smo se odločili, da bo pri naslednjih manj gostov. Šesti dogodek je bil namenjen trendom v javnomnenjskih raziskavah; gostili smo Janjo Božič Marolt (Mediana) in Maya Doušaka (Fakulteta za družbene vede). Tako smo v predstavitvah primerjali pogled na omenjeno temo z vidika gospodarstva in z vidika akademskega okolja. V razpravi po predstavitvah smo se z gostoma pogovarjali o zagotavljanju reprezentativnosti in kakovosti vzorcev, načinih pridobivanja kontaktov, uporabi novih tehnologij ter o pomembnosti poznavanja metodologije in znanja statistike na tem področju.

Pasica posveta o trendih v javnomnenjskih raziskavah.

Med dogodki velja omeniti tudi seminar Michaela Bošnjaka z Leibnizevega inštituta za informacije o psihologiji, na katerem je predstavil brezplačna orodja za raziskovalce na področju psihologije, ki jih lahko uporabijo v različnih fazah raziskovalnega cikla. Potekal je 20. oktobra 2020, na Svetovni dan statistike, vendar zunaj rednih srečanj Mlade sekcije; izvedli smo ga namreč v sodelovanju z društvom Mlada akademija, in sicer je bil eden izmed dogodkov v njegovem nizu dogodkov o odprti znanosti, ki je potekal v okviru Meseca znanosti v organizaciji Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Dogodek sta moderirali Katja Lozar Manfreda (Fakulteta za družbene vede) in znanstvena novinarka Zarja Muršič.

Pasica seminarja o reproducibilnosti.

Na sedmem srečanju Mlade sekcije smo se vrnil na format enega gosta. To je bil Mihael Perman, izredni profesor za verjetnost in statistiko na Univerzi v Ljubljani in na Univerzi na Primorskem, ki je spregovoril o razmerju med verjetnostjo in statistiko ter o vlogi matematike v sodobni statistiki. Posebej smo se ustavili pri njegovem članku o naključnih procesih, danes poimenovanih Pitman-Yor, ki je še vedno eden najpogosteje citiranih na področju verjetnosti in statistike. V razpravi smo se dotaknili tudi smeri razvoja raziskovanja verjetnosti in statistike v prihodnje.

Pasica seminarja o verjetnosti in statistiki.

Zadnje, osmo srečanje je potekalo aprila 2021, naš gost pa je bil Erik Štrumbelj s Fakultete za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani, eden od začetnikov sistematičnega poučevanja in raziskovanja na področju Bayesovih metod v Sloveniji. Pogovor je tekel o trenutnem stanju Bayesove statistike pri nas in v tujini ter o njenem razmerju do frekventističnega sklepanja, o sodobnih Bayesovih računskih metodah ter drugih dognanjih in delu na tem področju.

Pasica seminarja o Bayesovih računskih metodah.

Na blogu Udomačena statistika so objavljene reportaže vseh srečanj, ki za spletna srečanja od vključno četrtega naprej vsebujejo tudi povezave do posnetkov srečanj na kanalu YouTube sekcije.

Srečanj Mlade sekcije po tem, osmem, nismo več organizirali, ker smo se odločili, da bomo počakali, da bodo razmere dovolj ugodne za organizacijo srečanj v živo. Spletne seminarje v okviru pobude YoungStatS, o kateri pišemo tudi v ločenem prispevku, pa smo organizirali še naprej.

Med dogodki v tem sklopu aktivnosti naj omenimo še družabni večer, ki smo ga organizirali lani, v 2021, v okviru mednarodne konference Applied Statistics 2021; in sicer v orodju Gather Town. Udeleženci so tekmovali v dveh igrah. V prvi so jim bila predstavljena bizarna dejstva in za vsako so se morali odločiti, ali je resnično ali ne. V drugi igri pa so bila vprašanja iz statistike; tukaj so morali izbrati pravilen odgovor izmed štirih ponujenih.

Blog in (spletni) mediji

V letu 2020 smo na blogu Udomačena statistika objavili 30 prispevkov, s čimer smo se zelo približali siceršnjemu rekordu objav (33), ki smo ga dosegli v letu 2015. Od tega je bilo 12 poročil z dogodkov, 3 novice, 1 intervju in kar 14 vsebinskih objav, med katerimi jih je bilo 8 povezanih z epidemijo koronavirusne bolezni. Lani, v letu 2021, žal nismo nadaljevali s tako pogostostjo, saj jih je bilo le 7, in sicer 2 poročili z dogodkov, 2 intervjuja in 3 vsebinske objave (od katerih je bila le ena povezana s koronavirusom). 16. 3. 2021, dan pred osmim rojstnim dnevom bloga, smo obeležili stoto objavo po vrsti. Konec januarja 2022 smo objavili že 105. prispevek in upamo, da jih bo še veliko.

Med novostmi v komunikaciji na spletu je Mesečni novičnik, katerega prva številka je izšla 1. junija 2020, januarja 2022 pa smo izdali 16. številko. Kot ime pove, publikacija izhaja (skoraj) vsak mesec. Vsebuje povezave do reportaž s preteklih dogodkov, napovedi prihodnjih dogodkov, zanimivih za slovenske statistike, seznam znanstvenih, strokovnih in poljudnoznanstvenih objav slovenskih statistikov, med temi tudi prispevkov na blogu Udomačena statistika, in obvešča o pojavljanju slovenskih statistikov v medijih. Na prejemanje novičnika se je mogoče naročiti prek povezave <https://tinyletter.com/stat-d>.

Mesečni novičnik Mlade sekcije Statističnega društva Slovenije.

Povezave do prispevkov na blogu in do številčk novičnika objavljamo na strani Udomačena statistika na Facebooku in prek Twitter računa Mlade sekcije. Za promocijo raznih novic, napovedi dogodkov in drugih prispevkov pa uporabljamo skupino Udomačeni statistiki na Facebooku, kjer lahko poleg urednikov objavljajo tudi drugi člani skupine.

Mednarodno povezovanje s sorodnimi sekcijami

Mlada sekcija je od svojega nastanka aktivna v mednarodni pobudi Young Statisticians Europe, v okviru katere Andrej Srakar koordinira enajstčlansko uredništvo projekta YoungStatS, ki je bil otvorjen na svetovni dan statistike, 20. oktobra 2020. Projekt je sestavljen iz dveh delov.

Prvi del je obsežnejši blog, ki temelji na kratkih predstavitev nedavno objavljene statistične literature, ki jih pišejo avtorji prispevkov sami. Doslej so tako za blog pisali znani statistiki in probabilisti Richard Samworth, Yulia Gel, Andrea Montanari, Peter J. Diggle, Mark van der Laan in Jan Swart. Med uvodnimi objavami na blogu sta bili tudi dve objavi slovenskih predstavnikov, Marjana Cugmasa in Damjana Manevskega.

Drugi del tega projekta, ki ga od začetkov podpira združenje Bernoulli Institute of Mathematical Statistics, so spletni seminarji One World YoungStatS, ki so namenjeni predstavljanju najbolj zanimivih mlajših raziskovalcev na področju statistike in podatkovne znanosti, verjetnosti in ekonometrije v mednarodnem merilu. Seminarji so nastali kot del mednarodnega gibanja seminarjev One World, doslej jih je bilo osem in jim mednarodni krogi posvečajo veliko pozornosti.

Uredništvo bloga YoungStatS ob Svetovnem dnevu statistike 2020.

Vključevanje v izobraževanje na področju statistike

Nekateri člani sekcije so sodelovali oziroma še vedno sodelujejo tudi pri izvedbi Evropskih statističnih iger, evropskega tekmovanja srednješolcev v znanju statistike, ki je pomembno za

spodbujanje izobraževanja mlajših generacij na tem področju.

V okviru Mlade sekcije je v prvem letu našega delovanja potekalo tudi tutorstvo za matematične predmete v okviru magistrskega in doktorskega študija statistike, vendar ga v nadaljevanju zaradi omejitev pandemije nismo več izvajali.

V prihodnosti želimo nadaljevati delo na vseh štirih področjih, predvsem pa si želimo še več aktivnih članov in članic ter povezanosti z drugimi aktivnostmi na področju statistike v Sloveniji in tujini.

KONFERENCA

UPORABNA STATISTIKA – APPLIED STATISTICS 2021

mag. Irena Vipavc Brvar

Na izvedbo konference AS v letu 2021 so vplivale omejitve zaradi koronavirusa. Potem ko je bila v letu 2020 prvič, odkar se prireja, odpovedana, je bila namreč v letu 2021 na željo številnih kolegov statistikov, ki so dogodek pogrešali, izpeljana spletno.

Sedemnajsta konferenca AS je potekala med 20. in 22. septembrom 2021. Vabljeni predavatelji so bili Jan Beyersmann z Univerze Ulm v Nemčiji, Anuška Ferligoj z Univerze v Ljubljani in Richard De Veaux z Univerze Williams Collage, ZDA. Prva dva dneva sta bila namenjena predstavitev znanstvenih prispevkov, tretji dan pa delavnici, ki jo je vodil Andrej Srakar. Na tokratni konferenci so bile prvič organizirane vabljenе sekcije, ki so jih organizirali Fabio Divino z Univerze v Moliseu, Italija (sekcija Statistical analysis of the COVID-19 outbreak: methods and application), Michael Greenacre z Univerze Pompeu Fabra, Barcelona, Španija (Compositional Data Analysis), Marianne Huebner z Univerze Michigan State, ZDA (Data ethics in research) in Aleš Žiberna z Univerze v Ljubljani (Blockmodelling).

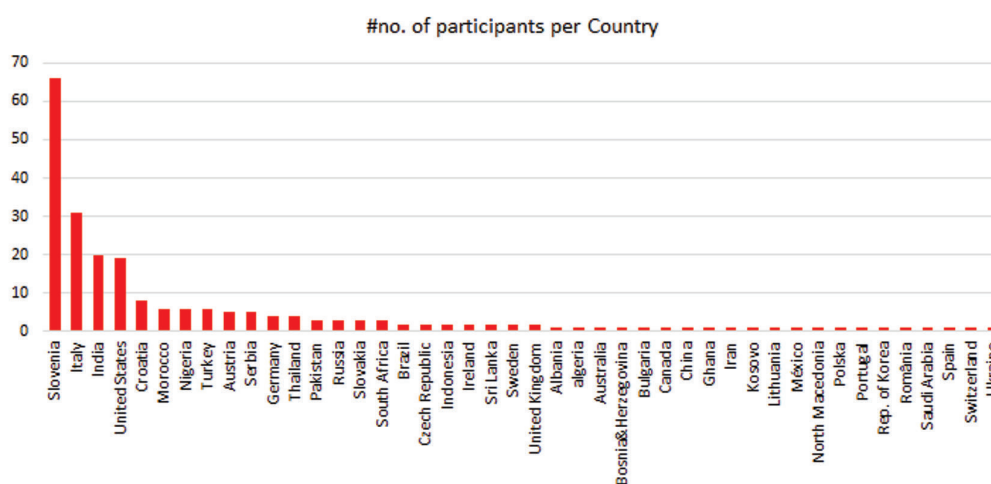
Za potrebe konference AS 2021 je bila kot podstran glavne strani Statističnega društva oblikovana stran, namenjena temu dogodku (<https://stat-d.si/applied-statistics-conference/as2021/>). Na njej so zdaj objavljene naslednje vsebine: program, posterji in knjižica povzetkov; prvič so bile letos objavljene tudi prosojnice in videoposnetki, kjer so bili predstavljeni posterji. Avtorjem posterjev je bilo tokrat omogočeno, da so poleg dokumenta delili tudi kratek videopovzetek, v katerem so predstavili svoje delo; za to možnost se jih je odločilo več kot polovica.

Udeležba je bila brezplačna, potrebna je bila le prijava. Dogodek je na ta način dosegel številnejše občinstvo, kot bi ga ob osebni izvedbi, prikrajšani pa so bili za druženja, predvsem med odmori, ko si se lahko v neformalnem pogovoru s predavatelji neposredno vključeval v razpravo o preučevani tematiki, kar so posamezniki pogrešali. Registriranih je bilo 227 posameznikov, največ seveda iz Slovenije (približno 70) in iz drugih evropskih držav (90,

najmočnejše sta bili zastopani sosednji Italija in Hrvaška). Ob registraciji je bilo navedenih 44 različnih držav, kar kaže na to, da konferenca privabi res številno in raznoliko občinstvo. Zastopane so bile tudi Azija (40), države Severne in Južne Amerike (30) in afriške države (20). Posamezna predavanja so bila dobro obiskana.

Za registracijo je bila uporabljena aplikacija 1ka, za izvedbo pa dve licenci za videokonferenčno aplikacijo Zoom. Konferenca je potekala tehnično brezhibno, kljub temu da nismo imeli profesionalne tehnične podpore in da so za potek sekcij skrbeli člani organizacijskega odbora.

Graf udeležencev po državah.

PROJEKT YOUNGSTATS

PRIHODNOST STATISTIKE PO ČASU EPIDEMIJE?

doc. dr. Andrej Srakar
Inštitut za ekonomska raziskovanja (IER)

Projekt YoungStatS, ki je v času epidemije covid-19 postal stalnica mednarodnega statističnega prostora, je po moji zamisli in na skupno pobudo Mlade sekcije Statističnega društva Slovenije nastal v okviru pobude Mladih evropskih statistikov (Young Statisticians Europe, YSE), ki povezuje mlade sekcije statističnih društev po Evropi v okviru združenja FENStatS. V prispevku na kratko opišem nastanek projekta, njegovo delovanje in načrte v prihodnje.

Nastanek

Ob ustanovitvi Mlade sekcije Statističnega društva Slovenije, ki jo od pričetkov koordinirava skupaj z Ano Slavec (InnoRenew.eu) smo v program kot eno štirih nosilnih točk dela zapisali tudi mednarodno povezovanje. Zato sem se sam ob finančni podpori društva in soglasju sekcije udeležil drugega srečanja pobude YSE v Bukarešti v začetku novembra 2019. Na srečanju sem kot vsi sodelujoči predstavil svoj znanstveni prispevek ter zamisel mednarodnega statističnega bloga, kjer prispevke pišejo avtorji nedavno objavljenih znanstvenih člankov sami. Izvorna zamisel takšnega bloga je nastala v pogovorih s kolegi s področja ekonomije na eni mednarodnih delavnic na Dunaju leta 2015 in takrat prerasla v odmeven mednarodni blog EconomistsTalkArt.org, ki je danes verjetno nosilni projekt področja kulturne ekonomike v mednarodnem merilu in skoraj od začetkov prejema številne pohvale. Ta blog je pokazal, kako lahko tovrstni projekti povsem prerodijo neko področje, ki je imelo ob svojem nastanku zaradi majhnosti le malo možnosti za izmenjave in komunikacijo v mednarodnem merilu, kar je četverico mlajših raziskovalcev, ki smo ga ustanovili, tudi vodilo pri nastajanju projekta.

Sam sem pod vtisom njegove uspešnosti in v dogovoru s takratnimi souredniki leta 2017 podal pobudo za ustanovitev podobnega bloga pri projektu, kjer sem formalno zaposlen, Raziskavi o zdravju, procesu staranja in upokojevanju v Evropi (SHARE). Tudi ta projekt ocenjujem kot uspešen, predvsem pa potreben za sam projekt SHARE, o čemer pričajo številni odzivi, ki jih prejemo še danes. Vseeno pa ni vzbudil toliko odmeva kot prvi blog.

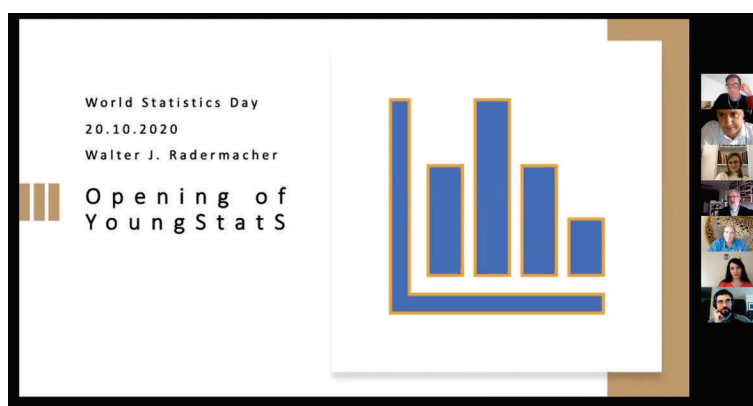
Ko sem razmišljal o načinih, kako lahko prispevam in se intenzivneje vključim v mednarodna dogajanja na področju statistike, ni bilo težko potegniti miselnih povezav. Področje statistike je sicer po velikosti in pomenu povsem neprimerljivo z dometom omenjenih dveh projektov. Ker pa je prvi, EconomistsTalkArt.org nastal po vzoru velikanskega spletnega projekta VoxEU s področja ekonomije, so bile bližje vzporednice s slednjim projektom. Zakaj ne bi tudi področje statistike dobilo spletne strani, kjer bi lahko prebirali kratke predstavitve sveže objavljenih znanstvenih prispevkov z različnih področij statistike, kjer bi hitro dobili zgoščene in čim bolj poljudne informacije o novih cenilkah, algoritmih, dokazih ali empiričnih ugotovitvah? Med najbolj brane blogove na področju statistike trenutno zagotovo sodijo blogi statistikov Bayesove usmeritve, kot so blog Christiana P. Roberta (Xi'an's Og), Andrewa Gelmana in blog Statisfaction. Vendar vsi ti temeljijo na zapisih urednikov bloga; pri Robertu in Gelmanu si ti sledijo dnevno, pri Gelmanu velikokrat celo na nekaj ur.

Vendar bloga po vzoru projekta VoxEU, ki danes velja za običajen vir informacij raziskovalcem v ekonomiji, do nastanka YoungStatS v statistiki še ni bilo. Ko sem torej zamisel projekta predstavil v Bukarešti, je naletela na veliko mero odobravanja in podpore. Povedali so, da bi bil projekt lahko zelo pomemben tudi za YSE, nekateri pa tudi, da pogosto berejo stran VoxEU. Žal je potem prišlo obdobje pričetka epidemije in ker pobudo YSE tvorijo mlajši raziskovalci, ki so velikokrat zaposleni (če sploh) v prekarnih razmerjih, se v takšnih obdobjih navadno delovanje pobude skrči na minimalno. Tako smo tudi z nadaljnjimi pogovori o nastanku projekta

čakali do junija 2020, ko se je v večini držav končal prvi val epidemije. S kolegi iz pobude smo se takrat srečali na daljšem spletnem sestanku, na katerem smo se podrobno pogovorili o vseh podrobnostih izvedbe. Delo je intenzivno steklo v več delovnih skupinah, in septembra je delo uredništva v skupini desetih izbranih raziskovalcev (izbranih na pozivu za prijave) lahko steklo. Člane uredništva so prispevale najbolj aktivne sekcije v pobudi: dva člana mlada sekcija italijanskega statističnega društva, dve članici mlada sekcija francoskega, dva člana mlada sekcija irskega, dve članici iz Romunije, ena iz Belgije ter jaz kot pobudnik in bodoči koordinator uredništva. Žal se nekatere druge države niso odzvale pozivu za prijave, večinoma zato, ker še nimajo formalno organiziranih mladih sekcij v nacionalnem statističnem društvu.

Tudi ime bloga smo izbrali skupno, v anketi med vsemi člani pobude YSE, kjer je bilo predlaganih okrog 15 imen, zmagalo pa je ime YoungStatS, ki aludira na krovno organizacijo, v okviru katere delujemo: Združenje evropskih nacionalnih statističnih društev oziroma FENStatS.

Na uvodnih sestankih uredništva smo se odločili tudi, da bodo drugi del projekta sestavljali spletni seminarji, ki prvotno niso bili del zamisli. Takrat še nismo točno vedeli, kako jih izvesti; spomnim se, da je takratni koordinator irske sekcije dr. Michael Fop predlagal, da z vsem počakamo do konca epidemije, vseeno pa smo se odločili, da sledimo prvotnemu načrtu in projekt uradno predstavimo ob svetovnem dnevu statistike – 20. oktobra 2020.

Utrinek z odprtja projekta YoungStatS, 20. oktober 2020.

Sam sem bil v tistem času zelo aktiven v okviru nekaterih večjih mednarodnih spletnih seminarjev, ki so nastali v času epidemije, zlasti seminarjev One World Probability ter Gary Chamberlain seminar in econometrics. Z odmevnim prispevkom s področja verjetnosti sem se v avgustu 2020 udeležil tudi Bernoulli-IMS One World Symposium, kjer sem prišel v stik s takrat najbolj aktivnimi raziskovalci in jim kratko omenjal in skušal predstaviti zamisel YoungStatS. Zvedel sem, da potekajo priprave za projekt spletnega seminarja One World

Statistics, ki bi po vzoru One World Probability povezal raziskovalce v matematični statistiki (tudi pobudnik je bil eden dveh osrednjih pobudnikov One World Probability, prof. dr. Andreas Kyprianou).

Tako smo v nastajajočem YoungStatS stopili v stik s trojico raziskovalcev, ki so bili predvideni za koordinatorje tega projekta. Odgovoril nam je prof. dr. Edgar Dobriban, s katerim smo se srečali prek spleta (nekoliko se ga je dotaknilo tudi to, da je sam doma iz Romunije, od koder sta dve članici uredništva YoungStatS, o čemer smo se prav tako pogovarjali na sestanku). Ker je bilo že takrat jasno, da seminarja One World Statistics zaradi premalo odzivnosti raziskovalcev ne bo, je obstajala možnost, da bi lahko prav YoungStatS zapolnil ta manko.

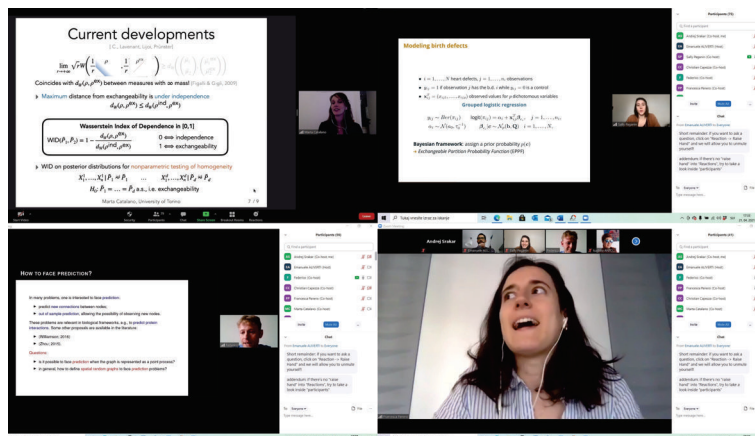
Delovanje

Po medijsko dokaj odmevnem začetku projekta ob svetovnem dnevu statistike smo se lotili dela, rednejših sestankov uredništva v Zoomu in pisanja povabil avtorjem. Spletnih seminarjev se takrat še nismo lotevali. Omenim lahko, da je bil projekt YoungStatS večkrat omenjen v pogovorih družabnega dela spletne konference CFE-CMStatistics decembra 2020, mnogi so že takrat gojili pričakovanja do projekta. Epidemija pa je žal povzročila številne zamude pri oddajanju prispevkov, in te se nadaljujejo tudi danes, ko epidemija še traja. Na številne obljubljene prispevke vodilnih svetovnih statistikov čakamo že več kot leto dni.

V mesecu februarju 2021 smo organizirali tudi prvi spletni seminar One World YoungStatS. Izbira besed One World je bila glede na prej povedano logična, tudi Leif Döring in Andreas Kyprianou, osrednja pobudnika projekta One World Probability in gibanja matematičnih seminarjev One World nasploh, ki sta vedela za naš projekt še iz pogovorov v času One World Symposiuma, sta delovala vesela prošnje za uporabo imena in vključitev na seznam One World seminarjev. V uredništvu YoungStatS so to zelo veselo pozdravili, tisti, ki delujejo v krogih matematične statistike in verjetnosti, so dobro vedeli, kaj ta naziv pomeni. Po premisleku smo osnovno usmeritev seminarja omejili izključno na mlajše raziskovalce – že v času One World Symposium sem videl, koliko pozornosti se spodbujanju mladih v času epidemije (in po njej), prav tako pa nam je takšna omejitev ponudila precej jasnejši, hkrati pa še vedno zelo širok domet delovanja. Poleg statistike smo takrat projekt razširili tudi na verjetnost in ekonometrijo, kasneje pa še na podatkovno znanost.

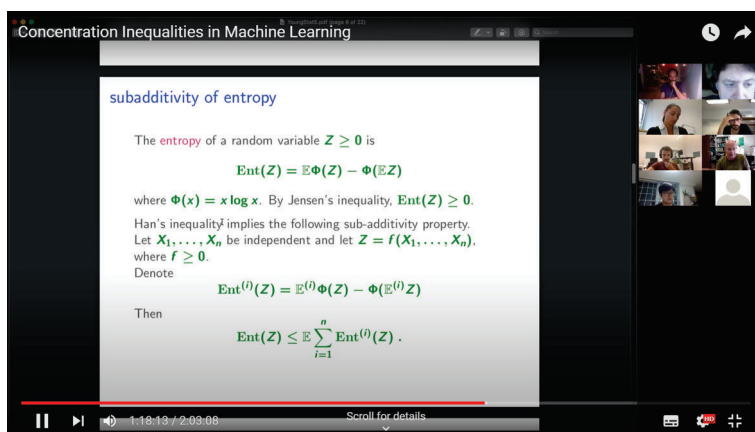
Naš prvi seminar je tako potekal februarja 2020, na temo novosti v modeliranju covid-19, s štirimi mlajšimi raziskovalci iz Francije, Italije in Velike Britanije ter komentatorjem prof. dr. Dhersinom s pariške univerze Sorbonne Nord. Seminar je pritegnil precej pozornosti in je uredništvu služil kot izkušnja za nadaljevanje dela.

Naslednji seminar s področja Bayesovih neparametričnih modelov smo priredili aprila. Predstavil je zelo živo ter tradicionalno benevolentno in matematično usmerjeno skupnost Bayesove statistike, navzočih je bilo nekaj več kot 100 poslušalcev, odzivi po seminarju so bili zelo dobri.

Kolaž slik z drugega seminarja One World YoungStatS o Bayesovih neparametričnih modelih.

Po tem seminarju smo pisali na Institute of Mathematical Statistics (IMS), ki nam je svojo podporo obljubil že ob začetku projekta, potem pa dogovorov zaradi epidemije nismo uspeli dokončati. IMS je potrdil podporo projektu, v tem času so v svojih glasilih večkrat zapisali, da želijo več odmeva (angl. outreach). Že od nastanka pa YoungStatS podpira združenje Bernoulli. Tako smo se v začetku pomladi 2021 srečali z njihovimi mlajšimi raziskovalci, organiziranimi v Young Researchers Committee, in se dogovorili za skupen seminar s področja verjetnosti, ki je potekal v septembru 2021.

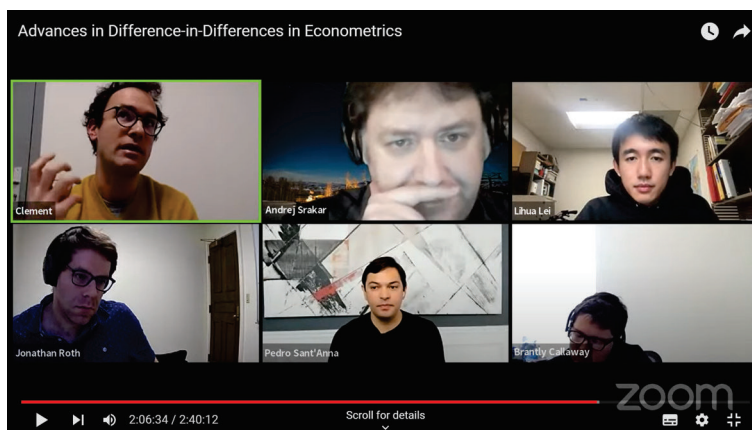

Utrinek s skupnega seminarja z Mladimi raziskovalci združenja Bernoulli.

Po seminarju o Bayesovih neparametričnih modelih sta do poletja 2021 sledila še seminarja o kompozitnem modeliranju strukturnih enačb ter o analizi funkcijskih podatkov, oba s precej dobrimi odzivi v času priprave in po seminarjih. Sam sem med poletjem sodeloval na številnih vodilnih konferencah s področij verjetnosti, matematične statistike in ekonometrije, bil navzoč na njihovih večjih srečanjih, kjer sem dobil veliko informacij, koristnih za nadaljnje delo projekta.

Seminarji, ki so sledili v jeseni, so se nadaljevali tam, kjer smo nehali pred poletjem. Spremljanost naših dogodkov je postajala vedno večja, seminarja o simbolni analizi podatkov in algebrski statistiki sta sicer predstavila manjši raziskovalni skupnosti, bila pa sta zelo pomembna za njuno vidnost (o čemer so nam pisali raziskovalci po seminarjih). Naše delo je verjetno svoj trenutni vrhunec doživelo z decembrskim seminarjem o pristopih razlike-v-razlikah v ekonometriji. Kot sem omenil v začetku, sem bil sam vse od začetka zelo aktiven v delu seminarja Garyja Chamberlaina, kjer sem se srečal tudi z dr. Pedrom Sant'Anna, videl, da so njegovi ekonometrični znanstveni prispevki (iz takrat meni še neznanega razloga) na samem vrhu lestvic branosti v znanstvenih revijah področja, in ga povabil, da skupaj pripravimo prvi One World YoungStatS seminar s področja ekonometrije.

Pristal je s precejšnjim veseljem. Z malo pikrosti lahko omenim, da je kot enega (mlajših) govorcev predlagal kar prof. dr. Jeffreyja M. Wooldridgea, enega starost področja ekonometrije. Sam sem se le nasmehnil in se zadržal komentarjev, denimo, kdo bi lahko komentiral njegov prispevek in omenjenega nadebudnega "bodočega" ekonometrika usmeril na pot razvoja.

Utrinek s seminarja o ekonometričnih pristopih razlike-v-razlikah.

Seminar je doživel izjemen odmev in bil nekakšna krona našega dosedanjega dela. Prijavljenih je bilo skoraj 1000 posameznikov, na samem seminarju v Zoomu jih je sodelovalo preko 300, številni so seminar spremljali v živem prenosu po YouTubeu. Naročnine na kanal

YoungStatS na YouTubu so s predhodnih 40 začele rasti in narasle na sedanjih 256 in še vedno rastejo skoraj dnevno. Takoj po seminarju je nastalo več prispevkov, ki so spregovorili o tem, zakaj je bilo področje pristopov razlike-v-razlikah in delo Pedra Sant'Anne in mlajših raziskovalcev, ki so se predstavili na seminarju, tako dobro sprejeto – naš seminar je kot eden prvih predstavil sklop manjših ekonometričnih odkritij, ki so se v času epidemije širila predvsem prek Twitterja in manjših spletnih seminarjev, naš seminar pa je to verjetno prvič predstavil najširši raziskovalni javnosti in s tem najbolje pokazal, kaj lahko dobrega naredi za področje statistike v najširšem merilu.

Načrti in zaključek

Načrti projekta YoungStatS so ambiciozni in se že uresničujejo. Ko to pišem, pričakujemo novi seminar, prvi s področja raziskovanja naključnih procesov, znova z vrhunskim izborom mlajših raziskovalcev. V pomladi in poletju 2022 bodo sledili seminarji o Bayesovem modeliranju strukturnih enačb, neparametrični statistiki in statistični (podatkovni) globini, približnem Bayesovem računanju, ter pristopih instrumentalnih spremenljivk. Napovedana sta tudi dva seminarja s področja podatkovne znanosti, konkretnije o pristopih večkrakih banditov. Uredništvo projekta ima od jeseni 2021 dva nova člana, dr. Nina Deliu prihaja z univerze v Cambridgeu, Michaela Fopa, ki se je vmes umaknil iz irske mlade sekcije, pa je zamenjal Tin Lok James Ng. Z znano mlajšo slovensko matematičarko, ki trenutno deluje na univerzi ETH Zürich, dr. Saro Kališnik, smo dogovorjeni za skupni seminar jeseni ali pozimi 2022. Najverjetneje bodo sledili seminarji o metodah sintetičnih kontrol v ekonometriji (pisali smo prof. dr. Abadieju z MIT), o temah s področja verjetnosti in naključnih procesov, Bayesove statistike, vzročnega sklepanja in strojnega učenja, analize omrežij (francoska kolegica iz uredništva deluje na tem, Slovencem seveda dobro znanem področju), analize ekstremnih vrednosti, ter nekaterih bolj uporabno usmerjenih tem. V času decembrskega seminarja smo pisali tudi na Econometric Society, kjer so v odzivu izrazili pripravljenost, da nam pomagajo v domeni svoje aktivnosti.

Ves čas svoje delo nadaljuje tudi blog, ki pa ga za zdaj zadržujejo zamude številnih obljubljenih prispevkov, kar je verjetno posledica časa epidemije (čeprav včasih prejmemo tudi kakšen jezen odziv povabljenih avtorjev, češ da naj jih pustimo pri miru).

V prispevku sem vam skušal približati nekaj več kot enoletno delo projekta, ki je precej odmeven v mednarodnih krogih in je najbrž tudi zato vpogled vanj lahko zelo zanimiv. Mislim, da delo pri projektu potrjuje, kako je za uspešno delo in prepoznavnost v mednarodnih krogih dovolj zanimiva ideja in njena dobra izvedba. Sam pa se veselim prihodnosti projekta in upam, da bo podpore, ki je deležen, imel še naprej.

SREČANJE MLADIH STATISTIKOV 2021 - PETINDVAJSETO

doc. dr. Luka Kronegger
Fakulteta za družbene vede

Jubilejno, 25. srečanje mladih statistikov je potekalo od 15. do 17. oktobra 2021 na gradu Vorau na avstrijskem Štajerskem. Tokratno srečanje je bilo posebno z več vidikov. Poleg tega, da je bilo petindvajseto in izvedeno v monumentalnem grajskem okolju, smo se ga zaradi lanske odpovedi in letošnje pogumne umestitve med dva (kdove katera) epidemična vala udeležili še z nekoliko večjim veseljem kot sicer.

Znanstveni del srečanja je potekal po ustaljenem urniku: s po tremi predstavitvami predstavnikov iz Avstrije, Slovenije, Italije, Madžarske in Hrvaške. Slovenske barve so tokrat zastopali Maja Buhin Pandur s prispevkom Topic Modelling with Latent Dirichlet Allocation Method in Social Sciences - Case Study of Web of Science, Bor Vratinar s prispevkom Evaluating Cancer Screening Programmes using Survival Analysis in Marko Sumina z Analysis of Data Cleaning Techniques.

Srečanje je bilo posebno tudi z vidika organizatorske zasedbe: svoje delo je namreč predal kolegu (Petru Filzmoserju) zadnji iz ekipe »stare garde« oz. zadnji soinicator prvega srečanja (Herwig Friedl).

Letošnje, 26. srečanje mladih statistikov – YSM 26 – bo predvidoma potekalo v oktobru v Sloveniji in – v skladu s še mlajšo organizacijsko ekipo – morda v nekoliko drugačni obliki. Vabljeni.

Povzetki, predstavitve in fotografije s srečanja so dostopni na <http://www.stat.tugraz.at/ysm25/>.

Udeleženci srečanja mladih statistikov.

STATISTIČNI DAN 2021

Martin Bajželj
Statistični urad RS

Tradicionalni Statistični dan je v 2021 potekal 18. novembra, tudi tokrat pod okriljem Statističnega urada RS in Statističnega društva Slovenije. Okvirni naslov tokratnega, že tridesetega Statističnega dneva je bil **Pravi podatki za boljše odločitve**.

S povabljenimi strokovnjaki in z drugimi udeleženci dogodka smo iskali odgovore na naslednja vprašanja: *Kateri so tisti podatki, ki nam pomagajo sprejemati dobre odločitve? Kako jih zagotoviti v hitro spreminjajočem se svetu in nepredvidljivih razmerah? Ali je bilo v času razglašene epidemije na voljo dovolj pravočasnih podatkov za pripravo kakovostnih analiz za podporo odločevalcem? Kakšne spremembe so se v času pandemije zgodile v naši družbi? Ali bi za dodatne analize potrebovali več podatkov, drugačne podatke, bi morali biti ti na voljo prej, hitreje? In še: kakšni izzivi nas pri zbiranju podatkov glede na močno povečane potrebe čakajo v prihodnosti?*

Statističnega dneva 2021 se je udeležilo okoli 380 obiskovalcev iz Slovenije in tujine. Dogodek je tokrat prvič potekal v hibridni obliki, tj. deloma v živo, deloma po spletu. Nastopajoči so se ga večinoma udeležili v živo, drugi udeleženci pa so ga spremljali po spletu. Povezovalka in moderatorka dogodka je bila gospa Bernarda Žarn.

Statistični dan 2021 sta odprla Tomaž Smrekar, generalni direktor Statističnega urada RS, in dr. Matevž Bren, predsednik Statističnega društva Slovenije. Uvodni prispevek je pripravila in predstavila Zala Jakša s Statističnega urada RS. V njem je v jeziku statističnih podatkov opisala 30 let samostojne Slovenije.

Govorci v omizju, ki je obravnavalo temo Podatki v času epidemije – nove potrebe in novi rezultati, so razpravljali o pripravi pravočasnih in kakovostnih podatkov v času epidemije ter o izzivih, ki nas čakajo v prihodnje.

Prvi del prireditve se je končal s podelitvijo priznanj Statističnega društva Slovenije za leti 2020 in 2021. Dobitniki so bili:

- Blejčevo priznanje 2020: prof. dr. Vladimir Batagelj
- priznanje Klemna Pavliča 2020: dr. Marjan Cugmas
- priznanje za odličnost statističnega poročanja v medijih 2020: skupina Sledilnik COVID-19
- Blejčevo priznanje 2021: prof. dr. Lea Bregar
- priznanje Klemna Pavliča 2021: asist. Damjan Manevski, mag. mat.

V drugem delu dogodka sta priznana tuja strokovnjaka obravnavala temo Izzivi zbiranja

podatkov v prihodnosti. Predstavila sta zanimive metodološke rešitve in izzive na področju statističnih raziskovanj in anket.

Odzivi udeležencev dogodka so bili zelo pozitivni; med ocenjevanimi elementi dogodka sta z visokimi ocenami izstopali predvsem aktualnost obravnavane vsebine in organizacija dogodka. Obiskovalci so se strinjali tudi s tem, da bi bilo treba podoben dogodek organizirati tudi v prihodnje.

Utrinke z dogodka in gradiva predavateljev lahko najdete na [spletni strani Statističnega urada RS](#).

EVROPSKE STATISTIČNE IGRE – PETIČ

Mojca Merc
Statistični urad RS

Evropske statistične igre so mednarodno tekmovanje v znanju statistike in uporabi uradnih statističnih podatkov, namenjeno srednješolcem. Statistični urad RS (SURS) ga v šolskem letu 2021/22 izvaja petič zapored. Tokrat sodelujejo na njem poleg dijakov iz Slovenije tudi njihovi vrstniki iz 18 drugih evropskih držav. Vsi tekmujejo kot ekipe z največ tremi člani. Te se med seboj pomerijo v različnih nalogah, in sicer najprej na nacionalnem delu tekmovanja – ta obsega šolsko in državno raven –, najuspešnejše pa nato še v evropskem finalu. Dijaki tekmujejo v dveh tekmovalnih skupinah oz. kategorijah: dijaki zadnjih dveh letnikov v kategoriji A, dijaki prvih dveh letnikov pa v kategoriji B.

Na 5. Evropske statistične igre se je v Sloveniji prijavilo 362 ekip oz. 920 dijakov in 69 njihovih mentorjev s 54 srednjih šol. Ekipe so se najprej pomerile na šolski ravni. Reševale so naloge iz statistike ter odgovarjale na vprašanja o uradnih statističnih podatkih in publikacijah, dosegljivih na spletnih straneh SURS in Eurostata. Ta del tekmovanja je potekal od 1. do 14. decembra 2021. Uspešno ga je opravilo 319 ekip. Izmed teh se jih je 75 uvrstilo v nadaljevanje, tj. na državno raven tekmovanja. Ta del je potekal od 12. januarja do 9. februarja 2022. Na tej ravni je bilo treba pripraviti analizo na podlagi podanih statističnih podatkov o delovno aktivnih prebivalcih in plačah zaposlenih v Sloveniji. Raziskovalne naloge, ki so jih oddale ekipe, bo ocenila strokovna žirija. Končni rezultati in imena ekip iz Slovenije, ki se bodo uvrstile v evropski, finalni del tekmovanja, bodo znani 23. marca 2022. Naloga ekip, uvrščenih v evropski finale, bo videoposnetek, dolg največ dve minuti, z naslovom Okolje in statistični podatki. Razglasitev zmagovalcev evropskega finala bo predvidoma 3. junija 2022. Več podrobnosti o tekmovanju je na voljo na spletni strani www.stat.si/igre, kjer bodo objavljene tudi informacije o razpletu tekmovanja.

Tekmovanje že vsa leta organizira SURS v sodelovanju s Statističnim društvom Slovenije in z Eurostatom. Člani Statističnega društva pomagajo pri izvedbi različnih aktivnosti in tako na več načinov skrbijo, da je izvedba tekmovanja strokovna in kakovostna. Sodelovanje se začne že v jesenskih mesecih, in sicer s pripravo sklopa nalog o poznavanju osnov statistike za šolski del tekmovanja. V tem šolskem letu sta ga pripravili dr. Marina Rugelj, profesorica na Škofijski klasični gimnaziji v Ljubljani, in Barbara Kušar, profesorica na Gimnaziji Kranj. Vsakoletna dejavnost so tudi jesenska izobraževanja za srednješolske učitelje, s katerimi jim želimo približati statistiko in jih spodbuditi k uporabi uradnih statističnih podatkov v učnem procesu. Vsebine teh predavanj so različne, povezane tudi s tekmovanjem (npr. predstavitev Evropskih statističnih iger, dostopnost statističnih podatkov in produktov na spletni strani SURS-a, uporaba podatkovne baze SiStat). V tem in prejšnjem letu so ta predavanja potekala v obliki spletnih seminarjev. O osnovnih statističnih metodah, s katerimi se udeleženci srečujejo pri reševanju nalog na tekmovanju, že več let predava doc. dr. Andrej Srakar. Tistim udeležencem, ki so se tokrat uvrstili na državno raven tekmovanja, je o usmeritvah pri pripravi raziskovalne naloge letos prvič predaval asist. dr. Aleš Toman. Oba predavatelja bosta ponovno tudi člana strokovne žirije na drugi stopnji, ki bo ocenila raziskovalne naloge ekip in določila zmagovalce na tej stopnji. Strokovni žiriji na prvi stopnji se bosta pridružili tudi mag. Vasja Ivančič, profesorica na Šolskem centru Slovenske Konjice - Zreče, in Lidija Perše, profesorica na Ekonomski gimnaziji in srednji šoli Radovljica. Eurostat že od začetka skrbi za mednarodno koordinacijo iger, tekmovanje pa deloma podpira tudi s finančnimi sredstvi.

Statistike je v srednješolskih učnih programih malo, zato je vloga Evropskih statističnih iger še toliko pomembnejša, saj so odlična priložnost za pridobivanje novega znanja, izkušenj pri delu s statističnimi podatki in za razvijanje in izpopolnjevanje različnih veščin tako z vidika dijakov kot tudi učiteljev. Tekmovanje postaja med srednješolci vse bolj priljubljeno, saj se mu vsako leto pridružijo novi udeleženci – dijaki s srednjih šol, ki do takrat še niso sodelovale. Tekmovalce in mentorje navdušujejo drugačen način tekmovanja, zanimive naloge in širjenje znanja. Uspešnost tekmovanja potrjujejo tudi dozdajšnji dosežki ekip iz

Slovenije na mednarodni ravni. Na 4. Evropskih statističnih igrah je ekipa TEGLZAROŽE z Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer slavila zmago v kategoriji mlajših dijakov, ekipa PLANXY z Gimnazije Kranj pa je zasedla četrto mesto v kategoriji starejših dijakov.

Izsek iz zmagovalnega videa ekipe TEGLZAROŽE
(www.youtube.com/watch?v=tqCFa73ncW4)

DELOVNA SKUPINA ZA STATISTIKO V OKVIRU SLOVENSKEGA PRESEDOVANJA SVETU EU

mag. Ana Božič Verbič
Statistični urad RS

Slovenija je v drugi polovici leta 2021 predsedovala Svetu EU. Delovno skupino Sveta EU za statistiko v okviru tega predsedovanja je vodil Statistični urad RS (SURS). Omenjeni skupini je predsedoval generalni direktor SURS, Tomaž Smrekar, sopredsedovala pa vodja Sektorja za demografske in socialne statistike SURS, Ana Božič Verbič.

Slovenija je bila tudi tokrat v triu predsedstev z Nemčijo in Portugalsko, ki sta predsedovali prva v drugi polovici leta 2020, druga v prvi polovici leta 2021.

Program, ki ga je pripravil trio predsedstev na področju statistike, je izhajal iz dela, ki so ga opravila prejšnja predsedstva, s ciljem zagotoviti – skladno z Uredbo (ES) 223/2009 o evropski statistiki in s Kodeksom ravnanja evropske statistike – visokokakovostne in ustrezne evropske statistike. V njem se je tudi zavezal, da si bo prizadeval – v preglednem in tesnem sodelovanju z vsemi svojimi partnerji – spodbujati vrednote uradne statistike in pospeševati posodabljanje evropskega statističnega sistema (ESS), da se bo ta ustrezno odzival na nove potrebe uporabnikov, ki jih oblikujejo izzivi globalizacije in digitalizacije. V celoti pa je bil zasnovan tako, da bo krepil zmožnost ESS, da bo lahko izkoriščal nove podatkovne vire in

tehnologije ter razvijal inovativne metode in orodja, hkrati pa zagotavljal varne, pregledne in zanesljive podatke, upoštevajoč ob tem vso potrebno statistično zaupnost kot osnovni pogoj za ohranjanje zaupanja dajalcev podatkov.

Slovensko predsedstvo na področju statistike se je v delovnih načrtih pri vodenju Delovne skupine za statistiko – upoštevajoč kontinuiteto zakonodajnega postopka – zavezalo, da bo na podlagi napredka, doseženega med predhodnim, portugalskim predsedovanjem, z nadaljevanjem dela na ravni Sveta EU ter s tesnim in preglednim sodelovanjem z državami članicami, z Evropskim parlamentom (EP) in Evropsko komisijo (EK) dosežen nadaljnji napredek in da bodo dokončane razprave o treh zakonodajnih dosjejih:

- Predlogu uredbe EP in Sveta o statistiki kmetijskih vložkov in proizvodnje ter razveljavitvi uredb (ES) št. 1165/2008, (ES) št. 543/2009 in (ES) št. 1185/2009 ter Direktive Sveta 96/16/ES (Predlog uredbe SAIO);
- Predlogu uredbe EP in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 138/2004 EP in Sveta o ekonomskih računih za kmetijstvo (Predlog spremembe uredbe EAA);
- Predlogu uredbe EP in Sveta o spremembi Uredbe (ES) 2018/1091 v zvezi s prispevkom Unije za integrirano statistiko na ravni kmetij v skladu z večletnim finančnim okvirom za obdobje 2021–2027 (Predlog spremembe uredbe IFS).

Predsedstvo se je zavezalo, da bo spremljalo tudi zakonodajne postopke drugih, nestatističnih dosjejev, ki bi lahko imeli posledice za evropsko statistiko, in da bo Delovno skupino za statistiko obveščalo o njihovem napredku.

Predlog uredbe SAIO je del strategije za posodobitev kmetijske statistike EU. Uredba bo določila skupen in povezan okvir za zagotavljanje evropskih agregiranih statističnih podatkov, ki so ključnega pomena za spremljanje in vrednotenje stanja in razvoja kmetijskih trgov, verige preskrbe s hrano, uspešnosti kmetijskega sektorja kot celote ter učinkov različnih evropskih strategij in skupne kmetijske politike.

Ekonomski računi za kmetijstvo zagotavljajo niz primerljivih podatkov, ki na makroekonomski ravni podajajo pomembne informacije o uspešnosti kmetijskega sektorja. Uredba EAA formalizira le zagotavljanje podatkov iz ekonomskih računov na nacionalni ravni. Računi na regionalni ravni pa vanjo niso vključeni, vendar jih skoraj vse države članice redno posredujejo Eurostatu na podlagi neformalnega dogovora. Predlog spremembe uredbe pa vključi v uredbo tudi zagotavljanje podatkov iz ekonomskih računov na regionalni ravni (REAA) in tako to formalizira, s tem pa bo zagotovljena tudi njihova kakovost.

Predlog spremembe uredbe IFS določa finančna sredstva za celotno trajanje večletnega finančnega okvira in vključuje določbo o določitvi proračuna za zbiranje podatkov za raziskovanja, ki se bodo izvajala v letih 2023 in 2026. Cilj je zagotoviti državam članicam nadaljnjo finančno podporo za zbiranje podatkov o strukturi kmetijskih gospodarstev z določitvijo finančnega okvira za obdobje 2021–2027.

V času slovenskega predsedovanja je bilo izvedenih pet sestankov Delovne skupine Sveta EU za statistiko (16. julija, 23. septembra, 6. oktobra, 10. novembra in 1. decembra). Tako

kot predhodno predsedstvo je tudi slovensko prilagodilo organizacijo in izvedbo sestankov ter vseh drugih aktivnosti epidemični situaciji v EU. Vsi sestanki Delovne skupine za statistiko so bili zato med slovenskim predsedovanjem izvedeni v obliki videokonferenc. Izvajanje sestankov v hibridni obliki namreč po pravilih Sveta EU ni mogoče. Vsi sestanki Delovne skupine za statistiko so bili vodeni iz prostorov Sveta EU v Bruslju. SURS je o aktivnostih v okviru predsedovanja in poteku dela omenjene delovne skupine redno poročal na svoji spletni strani (<https://www.stat.si/eu2021/>).

Razprave o predlogu uredbe SAIO je na vseh petih sestankih delovne skupine vodilo predsedstvo. Usmeritev za vsakokratno obravnavo predloga uredbe je bil dokument, ki ga je predsedstvo pripravilo pred sestankom. Po številnih internih strokovnih razpravah, premislekih, skrbno vsebinsko načrtovanih predlogih, dvostranskih tehničnih pogovorih s predstavniki držav članic, po razjasnitvi posameznih vsebin predloga s predstavniki EK in v sodelovanju s pravno službo Sveta EU ter po razpravah o posameznih vsebinskih delih predloga uredbe na sestankih Delovne skupine za statistiko je slovensko predsedstvo 1. decembra 2021 na sestanku te delovne skupine predstavilo drugo kompromisno besedilo predloga uredbe SAIO ter opravilo še zadnjo podrobno razpravo o besedilu. Večina držav članic je navedla, da bi lahko podprla kompromisni predlog besedila, zato je predsedstvo predlog predložilo Posebnemu odboru za kmetijstvo (SCA), ki mu je v času slovenskega predsedovanja predsedovala Simona Vrevc. Odbor je na zasedanju 10. decembra 2021 sprejel mandat Sveta EU za začetek pogajanj o predlogu uredbe SAIO s sozakonodajalcem – EP. S tem je bil cilj predsedstva, da preda dosje glede predloga uredbe SAIO naslednjemu, francoskemu predsedstvu v takšni fazi, da se lahko začnejo pogajanja z EP, dosežen.

Pri obravnavi REAA je bilo delo slovenskega predsedstva osredotočeno na pogajanja z EP; ta so potekala na podlagi mandata, ki je bil sprejet med portugalskim predsedovanjem. Po internem strateškem načrtovanju pristopa, dveh neformalnih srečanjih predsedstva s poročevalcem EP Petrosom Kokkalisom, po spoznavnem sestanku in sestanku, na katerem je bila dogovorjena časovnica dela, ter po dvostranskih sestankih z državami članicami, na katerih so te izrazile svoja stališča do predlogov, ki jih je podal EP, je bil 8. novembra organiziran medinstitucionalni tehnični sestanek med EP, Svetom EU in EK. Po tem sestanku in nadaljnjih neformalnih stikih predsedstva s poročevalcem EP in predstavniki EK je predsedstvo države članice zaprosilo, naj bodo pri pogajanjih o določenih bistvenih elementih predloga, pri katerih sta se Svet EU in EP razhajala, nekoliko prožnejše. SCA je 29. novembra 2021 sprejel revidiran mandat za pogajanja o REAA in istega dne je bil izveden tudi politični triialog med Svetom EU, EP in EK, na katerem je predsedstvu uspelo zaključiti težavna pogajanja in doseči politični dogovor. SCA je 10. decembra 2021 potrdil končno kompromisno besedilo, kot je bilo dogovorjeno na triialogu, in predsednica SCA je predsedniku Odbora EP za kmetijstvo in razvoj podeželja (AGRI) poslala pismo, v katerem jih je Svet EU obvestil, da če bo EP sprejel svoje stališče v prvi obravnavi v tej obliki, po pravnem in jezikovnem pregledu obeh institucij, bo Svet EU potrdil stališče EP in akt bo sprejet v besedilu, ki ustreza temu stališču. S tem je bil cilj predsedstva, da zaključi dosje REAA v času slovenskega predsedovanja, dosežen.

Zakonodajni predlog o spremembi uredbe IFS, ki ga je EK podala 12. avgusta 2021, je predsedstvo, potem ko ga je proučilo, uvrstilo v razpravo na sestanku delovne skupine 23.

septembra 2021. Države članice so navedle, da predlog, kot ga predlaga EK, lahko sprejmejo. Predsedstvo je o tem obvestilo EP, da bi ta to upošteval pri odločanju o svojih naslednjih korakih. SCA je 8. novembra 2021 potrdil, da bo Svet EU odobril stališče EP, če bo EP odobril predlog EK brez sprememb. EP je na plenarnem zasedanju 23. novembra 2021 sprejel svoje stališče v prvi obravnavi, tako da je prevzel predlog EK. Na zasedanju Sveta za kmetijstvo in ribištvo 12.–13. decembra 2021 so ministri sprejeli uredbo IFS. S tem je bil cilj predsedstva, da se dosje IFS zaključi v času slovenskega predsedovanja Svetu EU in se uredba IFS sprejme, dosežen.

Predsedstvo je v celotnem obdobju predsedovanja pozorno spremljalo napredek tudi pri nestatističnih dosjeh, tistih, ki bi lahko imeli posledice za evropsko statistiko (uredbo o e-zasebnosti in akt o upravljanju podatkov), in o tem obveščalo Delovno skupino za statistiko .

Slovenija je predsedovanje Svetu EU na področju statistike uradno predala Franciji 17. decembra 2021. Predajnega sestanka so se udeležili predstavniki sedanjega tria predsedstev (Nemčije, Portugalske in Slovenije), prihodnjega tria predsedstev (Francije, Češke in Švedske) in Eurostata. Sestanek je zaradi epidemičnih razmer potekal v obliki videokonference. Na sestanku je bilo predstavljeno končno poročilo o uspešnem predsedovanju Slovenije na področju statistike – zaključenem z uresničitvijo vseh visoko zastavljenih ciljev (sprejetje mandata Sveta EU za pogajanja o predlogu uredbe SAIO, potrditev končnega kompromisnega besedila za REAA, sprejetje uredbe IFS). Trio predsedstev Nemčije, Portugalske in Slovenije je povzel skupne dosežene rezultate. Udeleženci so si izmenjali tudi pridobljene izkušnje in spoznanja. Aktualni predsedujoči Delovni skupini Sveta EU za statistiko, generalni direktor SURS Tomaž Smrekar, je iztekajoče se predsedovanje Svetu EU na področju statistike predal svojemu nasledniku, generalnemu direktorju francoskega statističnega urada INSEE in

Ožja skupina SURS za predsedovanje (od leve proti desni): Andreja Hočevnar, Barbara Kutin Slatnar, Tomaž Smrekar, Ana Božič Verbič, Apolonija Oblak Flander.

prihodnjemu predsedujočemu Delovni skupini za statistiko Sveta EU Jeanu-Lucu Tavernierju. Francija je slovenskemu predsedstvu čestitala za dosežke ter predstavila delovni program in prednostne naloge naslednjega tria predsedstev – Francije, Češke in Švedske. Novi trio je svojo predstavitev sklenil z razlago posameznih načrtov in pričakovanj.

Drugo predsedovanje Slovenije Svetu EU, katerega del je bilo tudi uspešno vodenje Delovne skupine za statistiko, se je formalno zaključilo 31. decembra 2021.

DOGODEK V OKVIRU SLOVENSKEGA PREDSEDOVANJA SVETU EU

SESTANEK GENERALNIH DIREKTORJEV EVROPSKEGA STATISTIČNEGA SISTEMA (ESS): TIMELINESS MATTERS: WAYS TO STAY AHEAD

mag. Ana Božič Verbič
Statistični urad RS

V okviru slovenskega predsedovanja Svetu EU je 18. in 19. novembra 2021 potekal dogodek na visoki ravni – sestanek generalnih direktorjev Evropskega statističnega sistema (ESS) z naslovom Timeliness Matters: Ways to Stay Ahead, ki se ga je udeležilo 28 delegacij statističnih uradov ESS. Organizirala sta ga skupaj trio predsedstev (Nemčije-Portugalske-Slovenije) in Eurostat. Izpeljan je bil v hibridni obliki, s fizičnimi udeleženci v prostorih Statističnega urada RS (SURS). Sestanek je vodil generalni direktor SURS Tomaž Smrekar.

Dogodek je bil priložnost za razpravo o izkušnjah in dejavnikih, ki omogočajo različne vidike pravočasnosti evropskih statistik v kontekstu priložnosti, ki izhaja iz digitalne preobrazbe, in spoznanj, povezanih z odzivanjem na potrebe po podatkih v času zdravstvene krize. Kriza je okrepila potrebo po izboljšanju odzivnosti in prilagodljivosti ESS, ki se kaže predvsem v prepoznavanju naraščajočih potreb uporabnikov v smislu agilnosti (hiter razvoj), pravočasnosti (ažurnost) in pogostosti objavljanja uradnih statistik.

Razprava na dogodku je bila organizirana v obliki treh sekcij, v katerih so bili obravnavani izzivi, metode in aktivnosti za izboljšanje pravočasnosti kot pomembnega elementa kakovosti statističnih informacij. Dogodek je udeležencem ponudil tudi možnost za poglobljene razprave, saj so te potekale v manjših skupinah, npr. za razpravo o obsegu, različnih razsežnostih in gonilih pravočasnosti podatkov, za izmenjavo izkušenj o upravljanju različnih razsežnosti pravočasnosti in pri določanju poti za nadaljnje izboljšanje pravočasnosti na konkretnih statističnih področjih.

V prvi sekciji, ki jo je vodil Christoph Unger, podpredsednik nemškega statističnega urada Destatis, so udeleženci obravnavali obseg in dejavnike pravočasnosti ter skušali opredeliti

skupne trende in prakse, ki bi jih bilo mogoče ponovno uporabiti v celotnem ESS. Podlaga za razpravo so bile predstavitve treh generalnih direktorjev: Markusa Sovale (Finski statistični urad), Tobiasa Thomasa (Statistični urad Avstrije) in Jeana-Luca Tavernierja (INSEE, Statistični urad Francije).

V razpravi so udeleženci skušali določiti sposobnosti in veščine, ki jih je treba izboljšati in razvijati, načine za čim večjo avtomatizacijo procesov, nove tehnološke in metodološke rešitve, potrebne podatkovne vire ter načine za dostop do njih.

V drugi sekciji, ki jo je vodil Francisco Lima, predsednik Portugalskega statističnega urada, so trije strokovnjaki predstavili svoje poglede na vlogo inovativnosti pri podpori pravočasnosti, kako podpreti pravočasnost s partnerstvi in kako okrepiti pravočasnost v procesu statistične produkcije, in sicer so to bili Marko Grobelnik (Inštitut Jožef Stefan, Slovenija), Linet Kwamboka (Global Partnership for Sustainable Development Data) in Monica Scannapieco (ISTAT, Statistični urad Italije).

V razpravi so udeleženci poudarili pomen graditve partnerstev, ki so po njihovem mnenju bistvenega pomena za inoviranje. Menili so, da je partnerstva treba vzpostaviti ne le z lastniki oz. upravljavci podatkov, ampak tudi z drugimi deležniki (npr. s fakultetami, inštituti). Menili so tudi, da bi nacionalni statistični uradi pri operacionalizaciji inovacij morali opredeliti tudi inovacijske ukrepe in razlikovati med aktivnostmi, ki jih lahko izvajajo sami, in tistimi, ki zahtevajo vzpostavitev partnerstev. Poudarili so, da sta za podporo inovacijam pomembni tudi notranja organizacija in institucionalna kultura. Inovativnost v okviru ESS obsega inoviranje statističnih produktov, procesov in komunikacije. Ključni vidiki vključujejo izboljšanje statistične zakonodaje, izboljšanje osnovnih infrastruktur, izboljšanje hitrosti primarnega in sekundarnega pridobivanja podatkov, podporo digitalizaciji celotnega nacionalnega podatkovnega ekosistema ter razvoj bolj zapletenih in prilagojenih statističnih produktov.

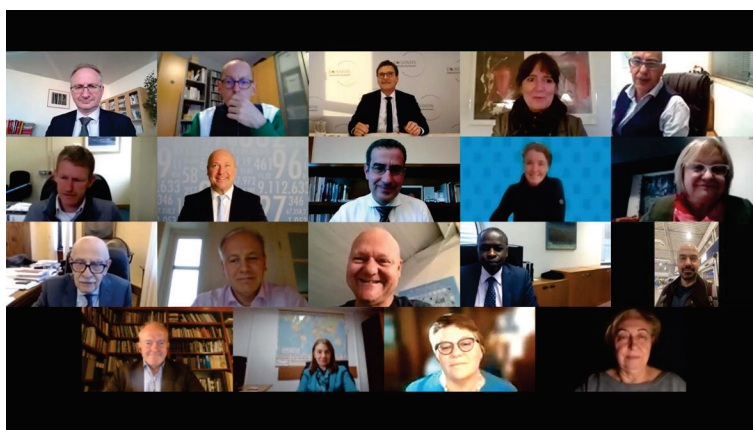
Tretja sekcija je bila namenjena razpravi o nadaljnjih korakih, povezanih s pravočasnostjo, in o prednostnih nalogah za prihodnje delo v okviru ESS. Potekala je v obliki panelne razprave, ki jo je vodila generalna direktorica Eurostata Mariana Kotzeva.

Razpravljavci (Tomaž Smrekar, Francisco Lima in Christoph Unger) so poudarili, da je treba sodelovati in določiti skupen in sistematičen način obravnavanja inovacij na ravni ESS. Poudarili so nujne dejavnike, kot so finančni in človeški viri, zanesljiv in trajnosten dostop do podatkov, ustrezna komunikacija z deležniki, vključno z obvladovanjem pričakovanj, opozorili na potrebo po sklenitvi partnerstev za spodbujanje inovacij in podporo digitalizaciji znotraj javnega sektorja za boljše dostopnost do podatkov in ustrezno umeščenost statističnih uradov v nov podatkovni ekosistem. Razpravljali so tudi o ugledu celotnega statističnega sistema, zaupanju v statistične rezultate, o pogojih za inovativnost v povezavi z notranjimi strukturami statističnih uradov, o potrebnosti razmisleka o morebitnih dodatnih storitvah za kompenziranje intenzivnejšega dostopanja do podatkov ter o položaju statističnih uradov v novem podatkovnem ekosistemu.

Prispevki in razprave na dogodku so določili smeri nadaljnjih aktivnosti in razprav v ESS za izboljšanje pravočasnosti (agilnost, hitrejši podatki, pogostejši podatki, eksperimentalna statistika) kot pomembnega elementa za krepitev sposobnosti ESS za odzivanje na krizne situacije in za krepitev splošnega ugleda evropske statistike, hkrati pa so krepili zavedanje, da si je za izboljševanje pravočasnosti treba stalno prizadevati in da bi ta prizadevanja morala biti osnovno gonilo za prihodnje inovativne ukrepe na področju evropskih statistik.

Udeleženci dogodka - fizično (od leve proti desni): Marek Rojíček (CZ), Tomaž Smrekar (SI), Jūratė Petrauskienė (LT), Markus Sovala (FI), Dominik Rozkrut (PL)

Udeleženci dogodka - spletno

NOVOST, PREDLOG IN ZANIMIVOSTI

STEDY – STATISTIČNI IZOBRAŽEVALNI PORTAL

Simona Klasinc
Statistični urad RS

Ob omembi statističnih pojmov velika večina otrpne, marsikomu pa se zaiskrijo oči. STEDy, statistični izobraževalni portal, je namenjen vsem – širši javnosti, učiteljem, profesorjem, učencem, dijakom in študentom ter ljubiteljem statistike. Z uporabo portala lahko uporabniki razširijo, poglobijo, obnovijo znanje statistike, nudi pa tudi možnost, da svoje znanje preizkusijo z reševanjem nalog.

Osnov statistike se uporabniki učijo že v osnovni šoli, pa tudi v srednji, pa vendar je precej verjetno, da so intervali, kvartili in vrste porazdelitev ostali pri njih zaviti v meglo. Zdaj pa je na voljo statistični izobraževalni portal STEDy in ta v le nekaj korakih nazorno razloži statistične pojme, ki se včasih zdijo zelo zapleteni.

Pri razlaganju statističnih pojmov se STEDy ne omejuje samo na teoretično ozadje, temveč

← 1. Opis podatkov

11. **1.7. Kvartili in kvartilni razmik**

12. **Kvartilni razmik** je mera razpršenosti podatkov. Definirana je s pomočjo prvega in tretjega **kvartila**

13. **Prvi in tretji kvartil** sta števili, ki urejen podatkovni nabor razdelita na dva dela, tako da:

14. 1. en del vsebuje četrtino podatkov, drugi del pa tri četrtine podatkov

15. 2. noben podatek iz prvega dela ni večji od podatkov iz drugega dela.

16. **Prvi kvartil**, označimo s Q_1 , **tretji kvartil** pa s Q_3 .

17. **Prvi kvartil** deli prvo četrtino urejenega podatkovnega nabora od preostalih treh četrtin. Tako dobimo število, ki je večje ali enako vsaj 25 % podatkom, hkrati pa manjše ali enako vsaj 75 % podatkom.

18. **Tretji kvartil** deli prve tri četrtine urejenega podatkovnega nabora od zadnje četrtine. Tako dobimo število, ki je večje ali enako vsaj 75 % podatkom, hkrati pa manjše ali enako vsaj 25 % podatkom.

19. Obstaja tudi drugi kvartil, ki mu pogosteje pravimo mediana.

110.

	Min		Q_1		Mediana		Q_3		Max	
Urejeni podatki	-	-	...	...	...	...	...	...	...	
Položaj v urejenem naboru	1	2	...	25%	...	50%	...	75%	...	100%

Eden od prikazov teoretične predstavitve vsebine.

ponuja tudi praktične primere, interaktivne vizualizacije in naloge, s katerimi lahko uporabnik takoj preveri svoje razumevanje statistike in njeno uporabnost. Vsebine, ki so predstavljene na portalu: opis podatkov; osnove verjetnosti; slučajna spremenljivka, porazdelitve; statistično sklepanje.

Statistična pismenost je v današnjem času, ko smo preplavljeni s številnimi informacijami in podatki, zelo koristna in uporabna veščina, saj nam pomaga, da statistične podatke, kadar naletimo nanje, lažje razumemo in jih znamo tudi kritično ovrednotiti. Ne glede na to, ali je statistika del vsakdana posameznika in mu pomaga, da so odločitve, ki jih sprejema, podprte z dejstvi, ali pa zgolj ovira, ki bi jo rad premagal, upamo, da bo STEDy odličen pomočnik pri reševanju statističnih izzivov. Uporabo portala smo priporočili tudi na srednješolskem tekmovanju Evropske statistične igre sodelujočim dijakom in njihovim mentorjem.

STEDy je dostopen na naslovu <https://www.stat.si/stedy/>

Statistični izobraževalni portal STEDy je pripravil hrvaški statistični urad skupaj z univerzo J. J. Strossmayerja v Osijeku kot del Eurostatovega projekta Support for statistical literacy actions in the area of a competition, gamification and e-learning. Gradivo je prevedel v slovenščino in priredil Statistični urad Republike Slovenije. Strokovno recenzijo so opravili člani Statističnega društva.

UPORABA METOD STROJNEGA UČENJA PRI NAPOVEDOVANJU CEN ELEKTRIKE LAHKO POMEMBNO VPLIVA NA DOBIČKONOSNOST POSLOVANJA UDELEŽENCEV NA TRGIH ELEKTRIČNE ENERGIJE

Miroslav Verbič, Jelena Zorić, Marko Halužan
Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani

Komisija za raziskovalno in razvojno delo Univerze v Ljubljani je znanstveni prispevek z naslovom "Performance of Alternative Electricity Price Forecasting Methods: Findings from the Greek and Hungarian Power Exchanges" prepoznala kot enega od desetih najodličnejših raziskovalnih dosežkov Univerze v Ljubljani v letu 2021. Raziskava Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, katere del je izbrani znanstveni prispevek, primerja uspešnost alternativnih metod napovedovanja cen elektrike ter njihov vpliv na poslovanje udeležencev na trgih električne energije. Pričujoči znanstveni prispevek, ki je bil objavljen v znanstveni reviji Applied Energy (JCR IF 9,746), proučuje razmere na dnevnem trgu, kjer je volatilitnost izrazito visoka in lahko izboljšanje napovedne natančnosti pomembno vpliva, tako na poslovanje podjetij kot tudi na blaginjo potrošnikov.

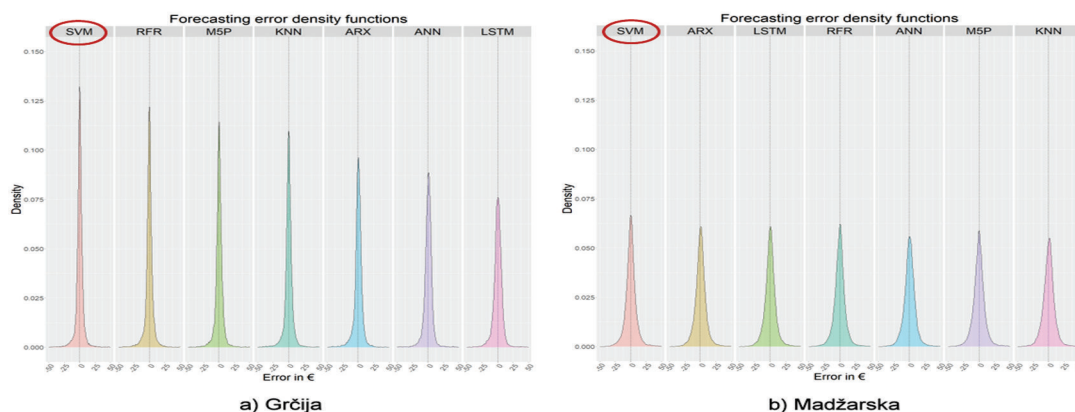
Nagrajeni prispevek analizira natančnost napovedovanja algoritmov iz družin strojnega učenja in podatkovnega rudarjenja v primerjavi z ekonometričnim modelom časovnih vrst. Gre za pristope, kot so metoda najbližjih sosedov, regresijska drevesa, metoda podpornih vektorjev, umetne nevronske mreže ter algoritmi globokega učenja. Pri napovedovanju

uporablamo dodatne pojasnjevalne spremenljivke, ki ključno vplivajo na oblikovanje cen električne energije, a smo se pri njihovi izbiri omejili na tiste, ki so tržnim udeležencem na voljo pred zaprtjem borze oziroma pred izračunom borzne cene. Med njimi velja poudariti porabo električne energije in proizvodnjo le-te iz obnovljivih virov. Modeli so kalibrirani po metodi drsečega okna na podlagi poročanih oziroma realiziranih vrednostih spremenljivk.

Sodobne napovedne tehnike so aplicirane na slabo raziskane trge z električno energijo v državah Srednje in Jugovzhodne Evrope. V pričujočem članku je tako poudarek na podatkih grške in madžarske borze električne energije, pri čemer svoje napovedi cen elektrike dopolnjujemo z obstoječimi javno dostopnimi napovedmi. Z opisano izvedbeno zasnovo raziskave smo zagotovili primerjavo napovedne natančnosti modelov v simuliranem okolju, v katerem delujejo tržni udeleženci.

Izkaže se, da lahko v različnih situacijah sodobnejše metode, sploh strojno učenje, izboljšajo napovedi cen elektrike. Spodnja slika tako prikazuje primer simulacije na dnevni trgih z visoko volatiliteto, kjer lahko vidimo porazdelitev napovednih napak alternativnih metod napovedovanja na dveh trgih z električno energijo; na levi imamo grškega, na desni pa madžarskega. Rezultati pričujočega članka kažejo, da so v takšni situaciji predvsem napovedi z metodo podpornih vektorjev (SVM) boljše v primerjavi z ostalimi pristopi, saj lahko vidimo, da je pri tem pristopu največja verjetnost ničelne napake pri napovedi cene elektrike. Ugotovili pa smo tudi, da na napovedano natančnost ne glede na pristop pomembno vplivata izbira dolžine kalibracijskega okna in vzorčenje napovednih ur v dnevu.

Pomen ugotovitev nagrajenega znanstvenega prispevka je večplasten. Gre za prvi prispevek, ki temelji na javno dostopnih podatkih platforme ENTSO-E, kar je pomembno, saj uporaba javnih podatkov omogoča reprodukcijo rezultatov in hkrati prispeva k zmanjšanju informacijske asimetrije med velikimi in majhnimi igralci na trgih z električno energijo. S tem prispeva k večji

Porazdelitev napovedovalnih napak alternativnih metod napovedovanja na grškem in madžarskem trgu z električno energijo

preglednosti delovanja trga z električno energijo ter k manjši verjetnosti izkrivljanja konkurence na trgu. Zaradi visoke volatilnosti cen na dnevnem trgu z električno energijo pa izboljšanje napovedi pomembno vpliva tudi na uspešnost poslovanja podjetij. Optimizacija portfelja in znižanje stroškov trgovcev z električno energijo lahko vodi do pomembne konkurenčne prednosti, kar naj bi se v končni fazi odrazilo tudi v nižjih cenah elektrike za končne odjemalce.

Pričujoči znanstveni prispevek lahko umestimo v širši kontekst raziskave. V nadaljevanju raziskave, ki je v teku, namreč proučujemo vpliv deleža obnovljivih virov energije na cene elektrike in učinek izrinjanja konvencionalnih virov energije. Razširitev raziskave pa predstavlja tudi preučevanje vpliva spajanja energetskega trga sosednjih držav na konvergenco in variabilnost cen električne energije ter učinkov spajanja trgov na blaginjo v proučevanih državah.

VPOGLED V VSEBINO VPRAŠANJ MLADIH V 20-LETNEM DELOVANJU SPLETNE SVETOVALNICE

TO SEM JAZ

doc. dr. Marjan Cugmas, Fakulteta za družbene vede
Ksenija Lekić, Nacionalni inštitut za javno zdravje, vodja programa To sem jaz
prim. Nuša Konec Juričič, Nacionalni inštitut za javno zdravje, vodja področja za nenalezljive bolezni

Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje izvajajo od leta 2001 preventivni program To sem jaz za krepitev duševnega zdravja, zlasti psihične odpornosti otrok in mladostnikov. Del programa je spletna svetovalnica To sem jaz (www.tosemjaz.net) - virtualni prostor (v formatu spletnega foruma), v katerem mladostniki in mladostnice zastavljajo vprašanja o dilemah in težavah odraščanja, na katera odgovarjajo strokovnjaki različnih strok. V 20-letnem delovanju svetovalnice so odgovorili na vprašanja v 37.506 foramskih temah. V pričujočem prispevku je predstavljena pojavnost različnih vsebin skozi leta, vključno s spolnim in starostnim profilom uporabnikov. Tematike vprašanj v obdobju 2012–2020 so zabeležene sprotno uredniško, za obdobje pred tem 2001–2011 pa naknadno z uporabo metode slučajnih gozdov.

O SPLETNI SVETOVALNICI

Na območni enoti Nacionalnega inštituta za javno zdravje v Celju so leta 2001 ustanovili spletno svetovalnico To sem jaz (www.tosemjaz.net). Gre za virtualni prostor, v katerem mladostniki in mladostnice zastavljajo vprašanja o dilemah in težavah odraščanja, na katera odgovarjajo strokovnjaki različnih strok (psihologi, zdravniki različnih specializacij, socialni pedagogi in strokovnjaki drugih specialnosti). Format spletne svetovalnice je forum z vprašanji mladostnikov in odgovori svetovalcev (ker praviloma vsaka foramska tema vsebuje eno vprašanje mladostnika ter odgovor svetovalca, v nadaljevanju namesto izraza foramska tema uporabljamo izraz vprašanje, čeprav je vprašanj in odgovorov znotraj ene foramske teme

lahko tudi več). V nekaterih forumskih temah se pojavljajo tudi objave ostalih obiskovalcev spletne svetovalnice (praviloma vrstnikov).

Da bi v uredništvu svetovalnice dobili celovitejši vpogled v vsebino vprašanj, ki jih naslavljajo mladostniki, od leta 2012 vsakemu prejetemu vprašanju določijo eno izmed devetih vsebinskih kategorij: Telesno zdravje, Spolno zdravje, Duševno zdravje, Telo, Odnosi, Problemi, povezani s šolo, Spolnost, Odnos do družbe ter Droge, zasvojenost. Kategorizacija vprašanj (uredniško razvrščanje ima na voljo 88 podrobnejših vsebinskih podkategorij) omogoča spremljanje pojavnosti naštetih tematik, kar je koristno pri načrtovanju podpornih preventivnih aktivnosti ter pri organizaciji dela v svetovalnici.

Od leta 2012 do leta 2021 so vsebinske kategorije ročno določili 17.659 vprašanjem. Ob 20-letnici delovanja spletne svetovalnice pa so s pomočjo metode slučajnih gozdov kategorizirali tudi 19.847 vprašanj, objavljenih pred letom 2012 (v začetnem obdobju delovanja svetovalnice 2001–2011). Poleg vsebinskih kategorij so določili tudi spol avtorjev vprašanj ter morebitni pojav tako imenovanega najtežjega vprašanja (vprašanja, ki vsebujejo teme, povezane s samomorilnostjo, depresijo, anksioznostjo, motnjami hranjenja, nasiljem v družini, težjimi boleznimi in drugimi kriznimi situacijami).

STROJNA KLASIFIKACIJA VPRAŠANJ

Vsebinske kategorije, spol in pojav najtežjega vprašanja so bili določeni z uporabo slučajnih gozdov, ki sodijo v skupino metod nadzorovanega strojnega učenja in temeljijo na odločitvenih drevesih. Osnovni princip metode odločitvenih dreves je razvrščanje enot (v tem primeru vprašanj) v skupine (v tem primeru vsebinske kategorije, spol ali najtežje vprašanje) na način, da so si enote znotraj istih skupin čim bolj podobne glede na vrednost izbrane spremenljivke (v tem primeru besed oziroma oblikoskladenjskih oznak). Enote razvrščamo v skupine v več korakih. Na vsakem koraku upoštevamo spremenljivko, ki najbolj ločuje med skupinami. Slučajni gozdovi temeljijo na množici odločitvenih dreves. Dobljeni so s postopkom ponovnega vzorčenja. Uporaba slučajnih gozdov izboljša stabilnost in natančnost ter zmanjša problem čezmernega prileganja učni množici podatkov.

Od 17.659 vprašanj s pripisano krovno kategorijo, spolom ter informacijo o najtežjem vprašanju jih je bilo 15.010 (85 %) uporabljenih za gradnjo slučajnih gozdov, preostala vprašanja (2.649) pa so bila uporabljena za evalvacijo. Po končani evalvaciji so bili modeli slučajnih gozdov ponovno ocenjeni, in sicer z upoštevanjem vseh 17.659 vprašanj.

Pri gradnji slučajnih gozdov smo upoštevali vse objave znotraj forumskih tem (razen pri določanju spola avtorjev vprašanj, kjer je bila upoštevana samo prva objava, torej vprašanje), vzdevki uporabnikov ter naslovi forumskih tem. Vsa besedila so bila predhodno prečiščena (odstranjena so bila ločila ter drugi znaki, kot so HTML značke). Na prečiščenih besedilih smo opravili lematizacijo z označevalnikom Obeliks, nato pa smo (na podlagi vnaprejšnjega seznama in na podlagi pojavnosti besed v besedilih) odstranili stop besede. Za določanje

uteži besed smo uporabili metodo boolean (upoštevana je bila zgolj informacija o tem, ali se beseda v dokumentu pojavi ali ne, ne pa tudi, kako pogosto se pojavi). Nehomogenost velikosti skupin (vsebinskih kategorij, spola in najtežjih vprašanj) smo obravnavali z uporabo tehnik podvzorčenja in nadvzorčenja.

Vsebinske kategorije: odstotek pravilno razvrščenih vsebinskih kategorij je 76 %. Vrednosti občutljivosti (delež pravilno zaznanih pozitivnih izidov izmed vseh pozitivnih izidov) za posamezne kategorije se gibljejo okoli 76 %, vrednosti specifičnosti (delež pravilno zaznanih negativnih izidov izmed vseh negativnih izidov) pa okoli 97 %. Napake pri napovedovanju vsebinskih kategorij se pojavljajo predvsem znotraj kategorij, ki se vsebinsko nanašajo na področja duševnega zdravja (Droge, zasvojenost, Duševno zdravje, Odnosi, Odnos do družbe), spolnosti in spolnega zdravja (Spolno zdravje, Spolnost) ter telesa in telesnega zdravja (Telo, Telesno zdravje). Združevanje omenjenih vsebinskih kategorij v štiri vsebinske sklope bi pomembno zmanjšalo raven napak pri napovedovanju (odstotek pravilno ocenjenih vsebinskih sklopov bi znašal 88 %).

Najtežja vprašanja: pojavnost najtežjih tematik je bila pravilno določena 93 % vprašanj. Občutljivost je 52 %, specifičnost 98 %, natančnost (delež pravilno zaznanih pozitivnih izidov izmed vseh zaznanih pozitivnih izidov) pa 81 %. Pričakovati je, da bo ocenjeno število najtežjih vprašanj v obdobju 2001–2011 podcenjeno. Vrednosti občutljivosti in specifičnosti bi bilo mogoče povečati na račun natančnosti, a je bil izbran konservativnejši model, saj je za namene poročanja škoda večja, če precenimo število najtežjih vprašanj.

Spol: pri določanju spola slučajni gozdovi niso bili zgrajeni na lematiziranih besedilih, pač pa na oblikoskladenjskih oznakah, ki določajo vrsto besede ter njihove lastnosti. Spol avtorjev je bil pravilno določen 82 % vprašanj. Občutljivost je izrazito večja za ženski spol (91 %), kakor za preostali kategoriji (za moške 64 % in za "ni podatka" 44 %), je pa zato nekoliko nižja specifičnost (69 %). To se odraža tudi v vrednosti natančnosti, ki je rahlo nižja za primer moškega spola (78 %) v primerjavi z ženskim spolom (89 %). Pričakovati je, da bo število objav, ki so jih prispevale avtorice (dekleta), rahlo precenjeno.

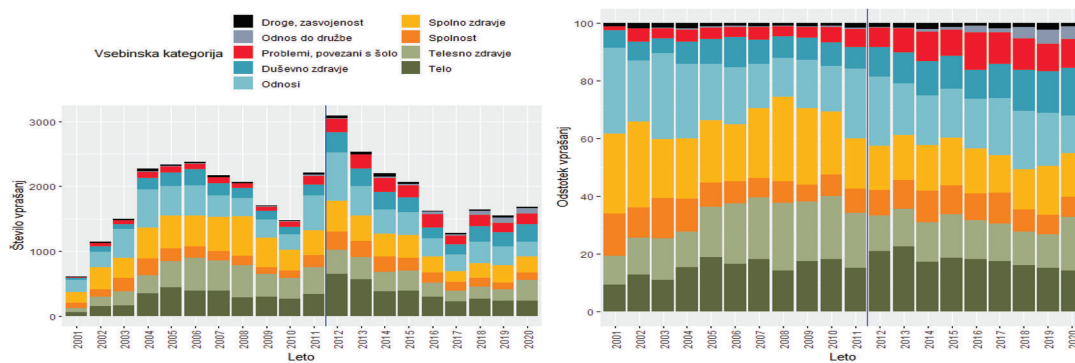
REZULTATI

V nadaljevanju so predstavljeni rezultati za celotno 20-letno obdobje delovanja spletne svetovalnice, razen tisti, ki vključujejo starost (ti se nanašajo na leto 2012 in kasnejša leta). Zaradi omejitve s prostorom so določeni grafični prikazi izpuščeni.

Spolna in starostna struktura: Avtorice vprašanj so pretežno dekleta (75 %), glede na starost pa so največja starostna skupina mladi, stari od 14 do 17 let (30 %), ki so primarna ciljna skupina preventivnega programa To sem jaz. Spolna in starostna struktura ostajata v času relativno nespremenjeni. V obeh primerih pa upada odstotek (tudi število) vprašanj, za katera ni mogoče določiti spola in/ali starosti avtorja, kar je tudi rezultat dopolnitve grafičnega vmesnika za pošiljanje vprašanj z dodanima poljema za vpis spola in starosti.

Vsebina vprašanj: Vprašanja kategorij Odnosi (20 %), Spolno zdravje (19 %), Telo (17 %) in Telesno zdravje (16 %) se pojavljajo približno enako pogosto in sodijo med najpogostejše kategorije. V zadnjih letih se je nekoliko zmanjšalo število vprašanj s področja telesa, število vprašanj s področja duševnega zdravja pa je ostalo nespremenjeno (slika 1). Glede na spol velja, da je med avtorji vprašanj za krovne kategorije Droge, zasvojenost ter Spolnost večji odstotek moških (v primerjavi s skupno spolno strukturo), za krovne kategorije Duševno zdravje, Odnosi in Telo pa večji odstotek žensk. Vprašanja s področja telesa pogosteje (v primerjavi s skupno starostno strukturo) pošiljajo uporabniki, stari od 10 do 13 let, vprašanja o šoli pogosteje pošiljajo uporabniki, ki so stari od 14 do 17 let, vprašanja, povezana z duševnim, spolnim in telesnim zdravjem, pa uporabniki, stari od 18 do 21 let.

Najtežja vprašanja: Najtežja vprašanja predstavljajo 7,9 % vseh vprašanj v spletni svetovalnici. Pojavnost najtežjih vprašanj skozi leta narašča (slika 2), in sicer približno enako hitro med fanti

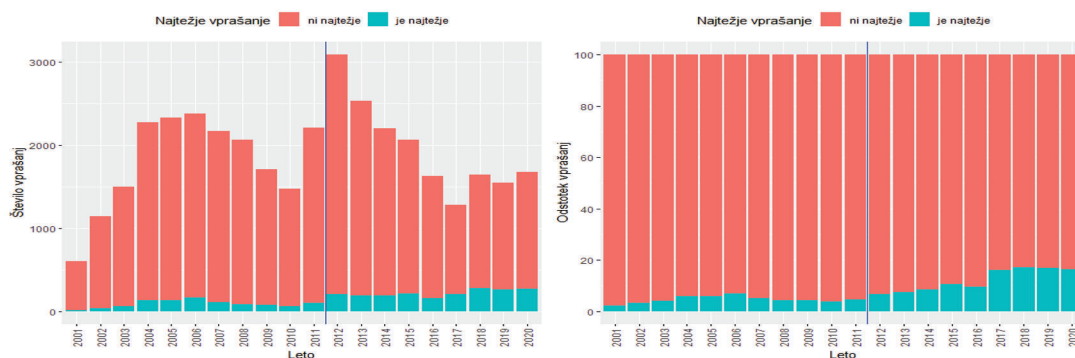

Slika 1: Vsebinske kategorije po letih.

in dekleti. Med dekleti je sicer večji odstotek najtežjih vprašanj, kakor med fanti (9,0 % oziroma 4,7 %). Odstotek najtežjih vprašanj narašča s starostjo (edino v kategoriji mladih, starih nad 21 let, je odstotek najtežjih vprašanj nekoliko nižji kot v kategoriji mladih, starih od 18 do 21 let).

SKLEP

Slika 2: Najtežja vprašanja po letih.

Uvedba sprotnega uredniškega klasificiranja prejetih vprašanj je pomembno vplivala na možnost rednega spremljanja pojavnosti aktualnih vsebin, ki jih v spletni svetovalnici naslavlja odraščajoča mladina. Slučajne gozdove, ki so nastali na podlagi uredniško klasificiranih vprašanj, pa je mogoče v prihodnosti uporabiti kot podporno orodje uredništvu pri ročnem klasificiranju vprašanj. Omenjeno orodje je možno implementirati tudi na spletno mesto svetovalnice, kot podporo uporabnikom. Po oddaji vprašanj bi bili uporabniki lahko s pomočjo orodja samodejno smiselno usmerjeni v vnaprej pripravljene vsebine ali v vire pomoči pri najtežjih vprašanjih. Podatki, ki jih spremlja uredništvo spletne svetovalnice (s poudarkom na vsebinah vprašanj in odgovorov), predstavljajo ogromen potencial za nadaljnje raziskovanje z namenom boljšega razumevanja potreb uporabnikov in uporabnic pri spoprijemanju z vsakodnevnimi izzivi odraščanja.

PROF. DR. IRENA OGRAJENŠEK JE POSTALA ČASTNA ČLANICA EVROPSKE MREŽE ZA POSLOVNO IN INDUSTRIJSKO STATISTIKO

Evropska mreža za poslovno in industrijsko statistiko (European Network for Business and Industrial Statistics – ENBIS: <https://www.enbis.org>) deluje kot forum za kreativno izmenjavo zamisli in informacij med poslovnimi in industrijskimi statistiki ter uporabniki poslovne in industrijske statistike prvenstveno v Evropi, pa tudi globalno. Kot taka pomembno prispeva k širjenju statistične kulture v poslovnem svetu ne glede na regionalne in nacionalne meje.

Izvršni odbor ENBIS je v marcu 2020 zaradi njenega prispevka k razvoju ter promociji poslovne in industrijske statistike predlagal, da prof. dr. Irena Ograjenšek postane častna članica združenja. Profesorica je v njegovem okviru vrsto let opravljala različne funkcije. V mandatnem obdobju 2005–2009 je bila izvršna direktorica ENBIS Academic Publications Panela, ki združuje urednike prestižnih znanstvenih revij s področja statistike Journal of the Royal Statistical Society (Series A), Technometrics, Applied Stochastic Modelling in Business and Industry, Quality and Reliability Engineering International, Quality Technology & Quantitative Management ter številne druge. Več kot desetletje je bila članica Stalne pisarne združenja s sedežem na Tehnični univerzi v Eindhovnu, urednica četrletne spletne publikacije ENBIS News in mesečne spletne publikacije ENBIS Alert ter sourednica zbornikov rednih letnih konferenc združenja. V mandatnem obdobju 2009–2011 je združenju predsedovala, v septembru 2012 pa je na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani s požrtvovalno lokalno ekipo sodelavcev na čelu z Jano Pucelj in Barbaro Leskovec Nastav organizirala v analih

Prof. dr. Irena Ograjenšek, častna članica združenja.

ENBIS še vedno 'najboljšo' letno konferenco združenja (videoreportaža s konference je na voljo na spletnem naslovu <https://www.youtube.com/watch?v=K0Zzsp0SCOA>). Prof. dr. Irena Ograjenšek v združenju še vedno aktivno deluje kot članica Sveta združenja ter nacionalna predstavnica za Slovenijo.

PRISPEVEK PROF. DR. IRENE OGRAJENŠEK K RAZUMEVANJU DOMETA IN OMEJITEV URADNE STATISTIKE V PROCESU STATISTIČNEGA VREDNOTENJA PANDEMIJE BOLEZNI COVID-19

Na spletni strani ugledne znanstvene revije American Anthropologist je objavljen prosto dostopen diskusijski prispevek avtorice Jene Barchas-Lichtenstein o dometu in omejitvah uradne statistike v okviru procesa statističnega vrednotenja pandemije bolezni covid-19 (<https://www.americananthropologist.org/online-content/the-limits-of-official-statistics>).

Avtorica se v diskusiji o tem, kako je razumevanje danega procesa (posledično pa tudi razumevanje značilnosti pandemije) v javnosti odvisno od ravni statistične pismenosti prebivalstva, v veliki meri naslanja na teoretični okvir, ki sta ga v članku z naslovom Official Statistics and Statistics Education: Bridging the Gap razvila prof. dr. Iddo Gal z Univerze v Haifi in prof. dr. Irena Ograjenšek. Članek je leta 2017 izšel v znanstveni reviji Journal of Official Statistics in je prosto dostopen na povezavi <https://www.sciendo.com/article/10.1515/jos-2017-0005>.

PREDLOG ZA VPIS STATISTIČNEGA DRUŠTVA SLOVENIJE IN NJEGOVIH ČLANOV V SAZOR

Irena Tršinar

1. Kaj je SAZOR GIZ k. o.?

SAZOR GIZ k. o. je "Slovenska avtorska in založniška organizacija za pravice reproduciranja". Ustanovljena je bila leta 2003 na podlagi pogodbe med ustanovnimi člani združenja; to so bili: Gospodarska zbornica Slovenije, Združenje avtorjev in nosilcev malih in drugih avtorskih pravic Slovenije in Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije. Zadolžena je za kolektivno upravljanje pravic avtorjev in založnikov, za kar je leta 2007 pridobila dovoljenje Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino.

Pravna podlaga za delovanje SAZOR GIZ k. o. je Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP) (Uradni list RS, št. 63/16), ki sledi Zakonu o avtorskih in sorodnih

pravicah (ZASP) (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP in 59/19).

Poslanstvo Sazorja

Sazor upravlja pravice avtorjev in založnikov del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov. Vsi skupaj so to »imetniki pravic«, ki se v to organizacijo vpišejo ali, po terminologiji Sazorja, pooblastijo Sazor, da v njihovem imenu skrbi za njihove pravice glede "... reproduciranja avtorskih del za privatno in drugo lastno uporabo ter njihovo fotokopiranje prek obsega iz 50. člena ZASP ...".

Imetniki pravic so:

- avtorji pisnih tiskanih del, če imajo vsaj eno delo v Cobissu;
- založniki – založbe, podjetja društva, združenja, inštituti, samozaložbe ... – če imajo založništvo registrirano kot eno od svojih dejavnosti.

Skrb za pravice imetnikov Sazorja pomeni predvsem vodenje Baze del avtorjev in založnikov, zbiranje sredstev ter letni obračun nadomestil in avtorskih honorarjev, zbranih v določenem letu. Poleg tega izvajajo še več drugih nalog.

Vloga Sazorja je tudi zastopanje Slovenije v mednarodni organizaciji s tega področja – IFFRO.

Poslovanje Sazorja

Sazor deluje kot kolektivna organizacija na podlagi statuta in različnih podzakonskih aktov oz. dokumentov s pravili, organi združenja pa so skupščina, nadzorni odbor in poslovodstvo. Skupščino sestavljajo vsi člani združenja. Ni pa nujno, da so imetniki pravic tudi člani; po podatkih za januar 2022 je tako vpisanih 1.360 imetnikov pravic, število njihovih varovanih del se približuje 230.000, število članov pa je 827. Pravice so za imetnike, ki niso tudi člani, enake, s članstvom pa se pridobi možnost sodelovanja v organih organizacije.

Pridobivanje sredstev poteka iz naslovov pravičnega nadomestila za fotokopiranje ali reproduciranje avtorskih del ali iz drugih virov. Sazor je za plačila teh avtorskih pravic že pred časom uredil sporazume z vrtci, osnovnimi in srednjimi šolami, podjetji, ki prodajajo ali uvažajo predmete, ki omogočajo reproduciranje (npr. kseroksi, telefoni, fotoaparati), ter tistimi, ki opravljajo fotokopiranje znotraj svojih dejavnosti. V decembru 2021 pa se je na podlagi sporazuma z Gospodarsko zbornico Slovenije to razširilo na področje gospodarskih dejavnosti. Razširjeno je na vse jezike in svetovni repertoar, novost pa bo omogočala tudi deljenje izplačil na avtorske honorarje in nadomestila. Sedanji imetniki smo o tem prejeli okrožnico, iz katere veje zadovoljstvo, da je bil storjen velik korak naprej.

Tarife za izplačila so sprejete v skladu z ZASP in na podlagi primerljivih tarif v državah članicah EU, so pa za zdaj postavljene povprečno (pavšalno). Uresničevanje izvajanja pravil se zadnji dve leti v vrtcih in šolah spremlja z vzorčenjem. Letošnja novost uvaja izplačevanje avtorskih honorarjev na podlagi dejanske uporabe avtorskih del s fotokopiranjem. Sazor se bo tako z letošnjim letom pridružil državam članicam EU, v katerih je to področje urejeno že desetletja,

izboljšanje podatkov o dejanski uporabi varovanih del pa bo omogočalo pravilnejšo delitev honorarjev imetnikom, katerih dela se resnično uporabljajo.

Imetniki pravic prejmejo vsako leto finančni obračun nadomestil in avtorskih honorarjev, zbranih v letu pred tem. Obračunano je enako za založnike in avtorje pri njih izdanih del, ki so tudi imetniki pravic.

Mednarodno

Leta 2007 je Sazor postal član mednarodnega združenja IFRRO (International Federation of Reproduction Rights Organizations), v katerem so združene organizacije, pooblašene za pobiranje in delitev nadomestil za pravice reproduciranja avtorske in sorodnih pravic. V januarju 2022 je bilo vanj vključenih že več kot 150 organizacij iz 85 držav; te organizacije skrbijo za okoli 2,5 milijona avtorjev in založnikov. S 14 izmed njih ima Sazor sklenjene tudi sporazume o zastopanju. V letu 2011 je Sazor gostil v Ljubljani tudi Svetovni kongres organizacij za pravice reproduciranja.

2. Predlog za vpis Statističnega društva Slovenije in njegovih članov v SAZOR

Menim, da je smiselno in koristno, da se Statistično društvo s svojo založniško dejavnostjo na področju znanstvenih in strokovnih del ter publicistike vključi v organizacijo SAZOR GIZ k. o. Za pridobitev letno obračunanih sredstev pa ima društvo možnost samo v obsegu, ki ga predstavljajo avtorji pisnih del, ki jih je izdalo društvo, in so tudi sami vpisani v Sazor.

Za avtorje, ki se bodo vpisali, bodo v repertoar vključena vsa dela, ki so v Cobissu. Poleg tega imajo avtorji še dodatno možnost, da v Bazo del dodajajo manjkajoča dela (največkrat so to članki).

Prijava

Založnik ali avtor postane imetnik pravic s prijavo na obrazcu, imenovanem »pooblastilo«, s katerim Sazor pooblasti za varovanje njegovih del. Po odobritvi in vzpostavitvi njegovega repertoarja v Bazi del prejme dovoljenje za dostop do podatkov o svojih delih v zavihku »Moj Sazor« in s tem dobi možnost urejanja svojega opusa. O poteku dela za založnika se nisem natančneje poučila, lahko pa podam nekaj informacij za osnovne postopke avtorjem – potencialnim imetnikom, ki se boste gotovo vpisali v večjem številu.

Urejanje ob prvi vzpostavitvi imetnikovega repertoarja

Vsa imetnikova avtorska dela, ki so bila dotlej vnesena v Cobiss, se samodejno prenesejo v Sazorjevo Bazo del. Enako se bo nato preneslo vsako novo delo, vpisano v Cobiss. Pričakuje se, da bo avtor vsebinsko prvo leto v celoti pregledal in uredil; to naj bi se vsako leto opravilo približno do konca aprila. O rokih prejmejo imetniki okrožnico. Baza del se namreč pred obdelavo za izplačilo »zaklene«. Pozneje lahko imetnik popravlja podatke le pri tekočih delih, vendar se za morebitne poznejše popravke za nazaj še vedno lahko dogovori s Sazorjem (ali mu njegovo stran »odklenejo« ali pa popravijo sami).

In kaj pomeni to urejanje?

Popravki ali dopolnitve so nujne pri delih, pri katerih manjkajo obvezni podatki, npr. število strani v knjigi. Koristno in korektno pa je popraviti ali dodati tudi neobvezne podatke, kadar jih program ob samodejnem prenosu v Sazorjevo Bazo del ne razpozna. Najdemo jih že v Cobissu. Tako delo po načinu 'copy-paste' poteka hitro, dopolnjevanje vzame nekaj več časa le, kadar moramo izvod poiskati.

Pogosto manjkata podatka o letu izdaje in založniku. Oba sta za pisca za zdaj neobvezna, vendar sta pomembna, še pomembnejša pa sta za založnika. Za avtorja je leto izdaje potrebno za kronološki raspored njegovih del in pregledno izdelan repertoar, ki si ga lahko izvozi v programu Excel, podatek o založniku pa mu vsebinsko zaokroži osnovne informacije o izdelku. Avtorske pravice se podedujejo, kar velja 70 let po smrti avtorja (ali zadnjega soavtorja pri delih z več avtorji).

Kakšna pa je vloga teh dveh podatkov za založnika? Leto izdaje določa rok za uveljavljanje pravice za določeno delo; velja 50 let od izdaje. Zelo pomemben pa je podatek o založniku. Ni treba posebej poudarjati, da založnik nekega avtorskega dela brez tega podatka ne more uvrstiti med svoje izdaje. Toda ker je to podatek, ki v Bazi del velikokrat manjka, je dobrodošlo, da člani Statističnega društva Slovenije poskrbijo za pravilnost pri svojih delih – še posebno v korist društva (seveda tudi zase).

V Sazorjevi podatkovni bazi se dela delijo na knjige in članke. Knjige so večinoma vpisane v Cobiss in s tem se samodejno prenesejo v Sazorjevo Bazo del, za članke pa to ne velja. Ti so zelo raznovrstni in zanje ne moremo reči, da so večinoma vpisani v Cobiss; to je odvisno od številnih dejavnikov. Članki, ki so v Cobissu, se enako kot knjige prenesejo v Bazo del, sicer pa jih imetnik pravic lahko sam dodaja (tako kot tudi knjige, vendar teh manjka manj). To se mi zdi zelo pomembno za vsakega avtorja, saj si na ta način lahko dopolni repertoar.

Vendar pa se moramo zavedati, da avtorjevi lastni vnosi v Sazorjevo Bazo del ne bodo preneseni v Cobiss! Seveda, saj avtor sam za to nima licence. Pač pa si na ta način – s postopkom dopolnjevanja – lahko sestavi kronološko urejeno bibliografijo, ki je v celoti zaupana v varovanje imetnikovih pravic Sazorju in se upošteva v letnem obračunu nadomestil in avtorskih honorarjev.

3. Zaključek

Ta prispevek za Bilten je namenjen temu, da se člani Statističnega društva Slovenije seznanijo s tem, kaj Sazor je, in da dobijo praktične informacije o poteku dela, zlasti po prvi prijavi pa tudi pozneje. Sazor je mlada organizacija, ki se je v začetnih letih spopadala z mnogo ovirami. Zadnja leta se čedalje bolj uveljavlja in s širjenjem sporazumov z novimi subjekti omogoča, da postaja izplačevanje avtorskih honorarjev, kjer je to mogoče, čedalje bolj verodostojno. Na njihovi spletni strani je veliko informacij in tudi dostop do Baze del. Odprta je za javnost, žal pa je brskalnik nepraktičen. Morda je še nedodelan oz. v začetnih težavah.

Znanstveno, strokovno in publicistično delo članov društva je vsekakor na tako visoki ravni, da si tako avtorji kot tudi društvo s svojo založniško dejavnostjo zaslužijo prejemati omenjena letna finančna nadomestila oziroma avtorske honorarje za reproduciranje njihovih del.

Zato predlagam, da se v Sazor vpišejo tako Statistično društvo Slovenije kot tudi vsi njegovi pišoči člani.

PLANIŠKI REKORDI

Irena Tršinar

Za Slovence je Planica pojem, dan poletov je naš nacionalni praznik. Pomembni mejniki v smučarskih skokih in poletih so se dogajali v Planici vse od njenih začetkov. V 30. in 40. letih prejšnjega stoletja je Rožman-Bloudkova skakalnica, še vedno vsem znana kot Bloudkova velikanka, veljala za največjo na svetu. Na njej je bilo doseženih 10 svetovnih rekordov, leta 1936 se je tukaj prvič uresničil skok, dolg več kot 100 metrov, in rodila se je nova disciplina – smučarski poleti. Dosegali so se novi rekordi po vsem svetu – v Planici jih je bilo skupaj 38, največ, več kot na kateremkoli prizorišču. Skakalci oz. po novem letalci so se približevali dvestotim metrom, prej imenovana magična meja stotih se je sedaj podvojila. V Planici so leta 1969 zgradili novo letalnico ali »velikanko bratov Gorišek«, svet pa je dočakal prvi polet, dolg preko 200 metrov – spet se je zgodil na naših tleh, v Planici, leta 1994. In to leto je bilo pomembno tudi za spremembo pravil FIS za smučarske polete.

Marca 1994 sem bila na mednarodnem strokovnem srečanju na Statističnem uradu Norveške v Oslu z naslovom Statistična diseminacija. Tam sem predstavila, kako posredovanje statističnih podatkov in rezultatov projektov javnostim poteka na Statističnem uradu RS.

Vračala sem se v ponedeljek, 25. marca. Praviloma smo se s službenih poti vračali ob nedeljah, tistikrat pa je bilo drugače. Mislim, da so bili poleti za nedeljo zasedeni. Leta 1994 so bile namreč v Lillehammerju zimske olimpijske igre in kot vedno so sledile paraolimpijske igre, te pa so se takrat končale 19. marca. Naslednje dni so se udeleženci vračali iz Osla domov in še za ponedeljkove lete je bilo na letališču veliko invalidov. Večje število jih je bilo tudi na našem letalu, zato je vkrcanje in vse potovanje potekalo po posebnem protokolu. Tak dan si zapomniš za vedno.

S prejšnjih strokovnih srečanj o statistiki prebivalstva sem poznala norveškega demografa H. V.(statistika migracij), zato se mi je zdelo samo po sebi umevno, da grem pozdravit kolege na oddelku za statistiko prebivalstva. Nisem pa vedela, da je norveška statistika lokacijsko razdeljena in da zaposleni v oddelkih za socialne statistike delajo v mestu Kongsvinger, severovzhodno od Osla, blizu meje s Švedsko.

Nič zato, z ženo omenjenega kolega, dejavno v statistiki zaposlovanja, sta me povabila k sebi domov. Dogovorili smo se za nedeljo.

V času konference smo videli le malo Osla, skakalnico Holmenkollen samo v temi, ko smo se zvečer peljali na večerjo v njeni bližini. Vendar sem si jo ogledala v soboto, saj sem imela ves dan za potep po Oslu. No, v nedeljo pa sem se odpravila v Kongsvinger. Usedla sem se na vlak in eno dobro uro občudovala zaledenelo reko ob železnici in okoliško pokrajino.

Obisk je bil zelo prijeten, pa tudi poseben – bil je čas poletov v Planici. Tisti teden je bilo na prostem in uradnem treningu v četrtek in petek doseženih kar pet rekordnih daljav (196, 202, 203, 207 in 209 m), dva poleta sta bila priznana kot svetovna rekorda. Zadnjega je postavil Norvežan Espen Bredesen. V soboto tekmovanja zaradi vetra ni bilo, v nedeljo pa je bilo ozračje napeto in polno pričakovanj. V Planici so bile kot vedno množice navijačev, pred televizorji po vsem svetu pa športnih navdušencev in med temi tudi trije kolegi na Norveškem! Tekmo smo spremljali v celoti in vsi trije navijali tako za Norvežane kot tudi za slovenske skakalce, posebno pa pričakovali Bredesena. Naši štirje se niso najbolje uvrstili, Bredesen pa je stopil na stopničke – dosegel je srebrno medaljo. Petkovega svetovnega rekorda ni še enkrat ponovil, a njegov je ostal naslednja tri leta.

Kongsvinger, Norveška, dan pri X. in M. V. Po ogledu malega mesta in predstavitvi življenja v teh severnih krajih (s prikazom gradnje na zunaj lesenih hiš) smo si skupaj ogledali zaključno tekmo smučarskih poletov v Planici.

Bila sem ponosna, da sem dogodek v domovini lahko spremljala daleč na severu in bila deležna številnih pohval. Imela sem srečo, da smo imeli konferenco v času poletov v Planici in da je nanoslo, da sem 'morala' biti na Norveškem tudi v nedeljo. Če ne bi kolega demografa poznala tako dobro, da sem lahko dan preživela v skandinavskem domu, bi skoke verjetno spremljala v hotelu, tako pa sem doživela nepozabno srečanje. Najlepše v tej zgodbi pa je bilo naključje, ki se je zgodilo Norvežanoma: njihov skakalec je doživljal uspehe v Sloveniji, sama pa sta gostila Slovenko na obisku na Norveškem.

SKUPŠČINE DRUŠTVA - ZAPISNIKI

ZAPISNIK**29. redne in volilne skupščine Statističnega društva Slovenije,**

ki je potekala v ponedeljek, 28. septembra, 2020 od 14. do 15. ure. Zaradi trenutnih razmer v državi smo redno in volilno skupščino izvedli po videopovezavi, del Izvršnega odbora pa se je sestel v prostorih Statističnega urada RS (SURS).

Navzoči člani:

- na SURS: Matevž Bren, Irena Vipavc Brvar, Jerneja Čuk, Matjaž Erker, Bogdan Grmek, Ema Mišič, Andrej Srakar, Katja Šnuderl;
- po videopovezavi: Andrej Blejec, Marjan Cugmas, Anuška Ferligoj, Milena Janković, Damijana Kastelec, Nataša Kejžar, Maja Pohar Perme, Eva Podovšovnik, Ana Slavec, Gregor Sočan, Mojca Suvorov, Miroslav Verbič, Tjaša Zrnec, Joca Zurc, Aleš Žiberna.

1. Otvoritev skupščine in izvolitev delovnega predsedstva, zapisnikarja in overiteljev zapisnika in volilne komisije.
2. Predstavitev nove domače strani društva in Evropskih statističnih iger mladih.
3. Poročilo predsednika in nadzornega odbora.
4. Obravnava finančnega poročila za leto 2019.
5. Poročilo o aktivnostih: Uporabna statistika, Statistični dan, Mladi statistiki, Metodološki zvezki, magistrski in doktorski študij.
6. Sprememba oziroma prilagoditev Statuta društva (46. člen).
7. Zvišanje letne članarine (z 10 na 20 evrov, za dijake/štolente in upokojence s 6 na 10 evrov).
8. Razprava o poročilih
9. Razrešitev izvršnega odbora, častnega razsodišča in nadzornega odbora ter volitve novega izvršnega odbora, častnega razsodišča in nadzornega odbora.
10. Razglasitev rezultatov volitev novega izvršnega odbora, častnega razsodišča in nadzornega odbora.
11. Sprejetje sklepov skupščine.
12. Razno.

K 1

Predsednik društva je predlagal kandidate za delovne organe skupščine:

- Bogdana Grmeka za predsednika skupščine,
- Jernejo Čuk za zapisnikarico ter
- Katjo Šnuderl in Emo Mišič za overiteljici zapisnika.

Sklep: Navzoči so predlagane kandidate soglasno potrdili.

K 2

Predsednik društva Matevž Bren je pozdravil navzoče in povabil Katjo Šnuderl, naj predstavi prenovljeno domačo stran društva. Na kratko nam je predstavila [novo spletno stran](#), ki je bila objavljena 30. marca 2020, prenova je potekala približno eno leto. Namen prenove je bil narediti stran preglednejšo in dostopnejšo na različnih napravah, kar omogoča platforma WordPress. Vsebina stare spletne strani je ohranjena in dostopna na domeni old.stat-d.si. Osrednji del nove spletne strani so aktualne informacije, povezane z delovanjem Statističnega društva. V desnem stolpcu so podobno kot na stari spletni strani izpostavljeni pomembnejši dogodki, zadnje objave na blogu Mlade sekcije SdS (Udomačena statistika) ter uporabne povezave. Ena od novosti je tudi povezovanje z Digitalno knjižnico Slovenije, predvsem za Biltene in Metodološke zvezke. Katja Šnuderl je tiste člane društva, ki želijo pogosteje obveščati o aktivnostih društva ali posredovati zanimive informacije, povabila, naj se pridružijo skupini avtorjev in samostojno objavljajo novice na strani društva. Vsem članom pa je omogočeno, da o vsaki novi objavi na spletni strani društva dobijo samodejno sporočilo (za to funkcionalnost se za zdaj še zahteva prijava v WordPress, potrebna sta samo elektronski naslov in lastno geslo).

Projekt Evropske statistične igre za srednješolce, ki ga sofinancira Eurostat, je prav tako predstavila Katja Šnuderl. Igre so bile organizirane tretjič, zanimanje in udeležba pa se stalno povečujeta. V šolskem letu 2019/2020 se je iz Slovenije prijavilo že 936 dijakov, ki so tekmovali v 360 ekipah s 60 mentorji (v preteklem letu se je iger udeležilo 598 dijakov, v prvem letu 394). Evropski, zaključni del tekmovanja, je bil tokrat zaključen šele v septembru, na njem pa je slovenska ekipa TEGLZAROŽE osvojila odlično drugo mesto – z videom, ki je osredinjen na glavno osebo Marijo in njene možnosti na področju izobraževanja in trga dela. Videoizdelki vseh štirih zmagovalnih ekip z dodatnimi informacijami so objavljeni na <https://stat-d.si/2020/09/10/3-evropske-statisticne-igre-finale/>.

Člani statističnega društva so sodelovali pri organizaciji sedmih seminarjev za srednješolske učitelje, na katerih so ob obravnavanih temah širili tudi statistično pismenost in promovirali tekmovanje. Te seminarje je organiziral SURS na različnih srednjih šolah po Sloveniji (Brežice, Slovenj Gradec, Murska Sobota, Celje, Ljubljana, Maribor) in na Fakulteti za management v Kopru. Trajali so po štiri šolske ure, udeležilo pa se jih je 72 učiteljev različnih predmetov (matematika, geografija, ekonomski predmeti, računalništvo, informatika, kemija, sociologija). Dr. Aleš Toman pa je na 1. konferenci o poučevanju matematike, fizike in astronomije sodeloval s prispevkom 'Evropske statistične igre in spodbujanje statistične pismenosti pri matematiki'. Dva člana društva, dr. Aleš Toman in dr. Andrej Srakar, sta sodelovala tudi v štiričlanski žiriji, ki je v zaključku nacionalnega dela tekmovanja določila zmagovalce po strokovni izbiri žirije. SURS je pri organizaciji statističnih iger poleg Statističnega društva intenzivno sodeloval tudi z Zavodom RS za šolstvo ter izvedel več promocijskih aktivnosti.

K 3

Predsednik društva je dogodke od zadnje skupščine samo naštel, kot so si kronološko sledili, saj so organizatorji posameznih dogodkov te podrobneje predstavili pozneje (točka 5).

Bogdan Grmek je povedal, da je Jana Vajda odstopila iz nadzornega odbora. V nadzornem odboru sta ostala on in Aleš Žiberna.

K 4

Bogdan Grmek je povedal, da je imelo društvo v letu 2019 17.095,03 evra prihodkov, večinoma povezanih s konferenco Uporabna statistika v Ribnem in iz donacij, sponzorstev in proračuna. Iz naslova članarin je bilo v letu 2019 zbranih 1.820,20 evra. Odhodki društva v preteklem koledarskem letu so znašali 18.716,73 evra. Tudi ti so bili večinoma povezani s konferenco Uporabna statistika in s stroški avtorskih honorarjev, podjemnih pogodb, odpisali smo tudi nekaj zastaranih terjatev. Društvo ima, kljub negativni bilanci iz leta 2019, na transakcijskem računu še nekaj več kot 7.200 evrov.

K 5

O mednarodni konferenci Uporabna statistika 2019 je Andrej Blejec povedal, da je bilo na konferenci 25 udeležencev iz 17 držav. Povabljeni so bili trije predavatelji iz tujine, dva iz ZDA in eden iz Švice. Letošnja konferenca (2020) je bila zaradi trenutnih razmer v državi prestavljena na drugo leto.

Ema Mišič je predstavila zadnji statistični dan na Brdu z naslovom Podnebna kriza – vroči podatki, ki je potekal februarja 2020. Statističnega dneva se je udeležilo okrog 400 obiskovalcev iz Slovenije in iz tujine. Dogodek sta odprla Marjan Šarec, takratni predsednik Vlade Republike Slovenije, in Bojan Nastav, takratni generalni direktor SURS-a. Del tega dogodka je bila tudi podelitev priznanja in nagrad Statističnega društva za leto 2019. Priznanje za odličnosti statističnega poročanja v medijih je prejel Martin Bajželj iz SURS, častni član društva za leto 2019 je postal Bogdan Grmek.

Ustanovitev Mlade sekcije SdS in njeno delovanje je predstavil Andrej Srakar. Povedal je, da je društvo v preteklosti že imelo mlado sekcijo, a je ta zamrla. Študentje interdisciplinarnega študija Statistika so ustanovili blog Udomačena statistika, s katerim so avtorji želeli predstaviti uporabo statistike. V letu 2019 so se blogu začeli pridruževati nekateri mlajši raziskovalci in doktorski študentje. V letu 2019 se je v okviru Statističnega društva Slovenije nato ustanovila Mlada sekcija. Ta je do sedaj organizirala niz statističnih seminarjev, ki potekajo redno na dva meseca. Člani se srečujejo redno mesečno. Pripraviti nameravajo program dogodkov v okviru letne konference Uporabna statistika. Redno objavljajo tudi na blogu Udomačena statistika. Aktivni so na Facebooku in v drugih medijih. Mednarodno se povezujejo s sorodnimi sekcijami ter se vključujejo v izobraževanje na področju statistike (sodelovanje pri projektih, kot so Evropske statistične igre, aktivnosti za študente magistrskega in doktorskega študija statistike in drugih programov). Do sedaj je bilo organiziranih šest predavanj, nazadnje v mesecu septembru. Govorili so o trendih javnomnenjskih raziskav. Izšel je tudi že drugi Mesečni novičnik sekcije. Posebej je izpostavil mednarodni projekt YoungStatS, ki želi v prihodnjih letih pomembneje vplivati na razvoj statistike v mednarodnem merilu in bo odprt ob Svetovnem dnevu statistike 20. oktobra, s še enim dogodkom v soorganizaciji Mlade sekcije na temo reproducibilnosti statističnih študij. V prihodnosti si želijo pridobiti več članov, ohraniti obstoječe aktivnosti, aktivno se vključevati v aktivnosti slovenske statistike in nadaljevati intenzivne dejavnosti v YSE.

24. srečanje mladih statistikov v Bazovici je na kratko predstavil Matevž Bren. Predstavljeni so bili trije slovenski prispevki. Poudaril je, da je bila kakovost prispevkov odlična. Srečanje je potekalo v prijetnem vzdušju.

Matevž Bren je povedal, da Metodološki zvezki izhajajo in je pohvalil celotno uredništvo. V letu 2020 je izšla tudi redna, 62. številka Biltena Statističnega društva.

Maja Pohar Perme je povedala, da je magistrski študij statistike postal redni študij. V študij vstopajo študentje, ki niso zaposleni. Opozorila je, da bo treba v prihodnje dati večji poudarek praksi. Za koordinacijo študija skrbi tudi Nataša Kejžar.

Anuška Ferligoj je o doktorskem študiju statistike povedala, da so v študijskem letu 2019/20 imeli 28 doktorskih študentov, od tega 9 novih. Študij je, brez problemov, potekal na daljavo. V študijskem letu 2020/21 se je na novo vpisalo 7 študentov.

Matevž Bren je nekaj besed namenil terminološki komisiji. Povedal je, da se je delo nadaljevalo po področnih terminoloških sklopih. Še naprej se ločeno dopolnjuje tudi geslovnik obstoječega glosarja. Ker je vzpostavljena nova spletna stran društva, bi bilo treba tja preseliti glosar, ki še vedno gostuje na začasnem naslovu.

Nadaljevala se je tudi mednarodna dejavnost naših članov. Matevž Bren je povedal, da sta v FENStatS aktivna Andrej Blejec in Mojca Bavdaž, Lara Lusa pa je v FENStatS članica odbora za podatke o covidu-19. Irena Ograjenšek je častna članica združenja ENBIS, Anja Žnidaršič pa je naša predstavnica v EACS.

V septembru 2017 so se v Ljubljani zbrali predstavniki skupine V7. Delovni sestanek je potekal v prostorih SURS-a, društvo pa sta zastopala predsednik društva in Andrej Blejec. Vsi dogodki so podrobneje opisani tudi v 62. številki Biltena.

K 6

Bogdan Grmek nas je seznanil z odločbo, ki jo je poslalo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Na podlagi te odločbe je potrebno v Statutu Statističnega društva Slovenije spremeniti 46. člen, ki določa, komu se predajo finančna sredstva ob morebitnem prenehanju društva.

46. člen se zdaj glasi: Po prenehanju društva se premoženje po sklepu skupščine prenese na drugo sorodno društvo.

Po predlagani spremembi naj bi se 46. člen glasil tako: Po prenehanju društva se premoženje po sklepu skupščine prenese na drugo nevladno organizacijo z enakim ali podobnim namenom ali nepridobitno pravno osebo javnega prava.

Sklep: Navzoči so soglasno sprejeli predlagano spremembo.

K 7

Matevž Bren nas je seznanil s sklepom Izvršnega odbora, da se zviša letna članarina, in sicer z 10 na 20 evrov, za dijake/štoludente in upokojence pa s 6 na 10 evrov.

Sklep: Navzoči so soglasno sprejeli zvišanje članarine.

K 8

Sklep: Navzoči so soglasno sprejeli poročilo predsednika o delu društva v preteklem letu in finančno poročilo za leto 2019.

K9

Dosedanji člani izvršnega odbora, častnega razsodišča in nadzornega odbora, ki so te vloge opravljali v obdobju od 2016 do 2020, so bili soglasno razrešeni.

Predsednik delovnega predsedstva se jim je zahvalil za njihovo delo v Statističnem društvu.

Predsednik društva je predstavil novo kandidatno listo za obdobje od 2020 do 2024:

Predsednik izvršnega odbora: Matevž BREN (Fakulteta za varnostne vede)

Člani izvršnega odbora: Andrej BLEJEC (Nacionalni inštitut za biologijo)
Jerneja ČUK (SURŠ)
Anuška FERLIGOJ (Fakulteta za družbene vede)
Ema MIŠIČ (SURŠ)
Mojca SUVOROV (SURŠ)
Irena VIPAVC BRVAR (Fakulteta za družbene vede)

Člani nadzornega odbora: Bogdan GRMEK (SURŠ)
Ana BOŽIČ VERBIČ (SURŠ)
Aleš ŽIBERNA (Fakulteta za družbene vede)

Člani častnega razsodišča: Irena KRIŽMAN (ISI)
Tatjana NOVAK (SURŠ)
Vasja VEHOVAR (Fakulteta za družbene vede)
Maja POHAR PERME (IBMI)
Janez STARE (IBMI)

K10

Predsednik delovnega predsedstva ugotovil, da je na seji navzočih 23 članov (po 21. členu Statuta je pogoj za sklepčnost navzočnost 10 članov) in da je zato seja skupščine sklepčna ter pozval navzoče, naj glasujejo.

Za predsednika Izvršnega odbora je glasovalo:

Za Izvršni odbor je glasovalo:

Za	22
Proti	0
Se vzdržim	1

Za člane Nadzornega odbora je glasovalo:

Za	23
Proti	0
Se vzdržim	0

Za člane Častnega razsodišča je glasovalo:

Za	19
Proti	2
Se vzdržim	2

Sklep: Navzoči člani so za obdobje od 2020 do 2024 izvolili nov sedemčlanski izvršni odbor s predsednikom društva na čelu, tričlanski nadzorni odbori in petčlansko častno razsodišče.

K11

Skupščina se je zaključila brez točke razno, saj so bile vse teme za razpravo že obravnavane.

Zapisała: Jerneja Čuk

Predsednik delovnega predsedstva:
Bogdan Grmek

Overiteljici zapisnika:
Katja Šnuderl
Ema Mišič

Z A P I S N I K

30. redne skupščine Statističnega društva Slovenije,

ki je potekala v ponedeljek, 22. marca 2021, od 14. do 15. ure. Zaradi trenutnih razmer v državi smo jo tudi tokrat izvedli po videopovezavi, del Izvršnega odbora pa se je sestel v prostorih Statističnega urada RS (SURS).

Navzoči člani:

- na SURS: Irena Vipavc Brvar, Jerneja Čuk, Bogdan Grmek, Ema Mišič, Andrej Srakar;
- po videopovezavi: Andrej Blejec, Matevž Bren, Christian Capezza, Marjan Cugmas, Gregor Dolinar, Matjaž Erker, Anuška Ferligoj, Milena Jankovič, Andrej Kastrin, Nataša Kejžar, Katarina Košmelj, Jaro Lajovic, Lara Lusa, Tatjana Novak, Mojca Merc, Janez Stare, Katja Šnuderl, Ana Božič Verbič, Miroslav Verbič, Aleš Žiberna, Anja Žnidaršič.

1. Odprtje skupščine in izvolitev delovnega predsedstva, zapisnikarja in dveh overovateljev zapisnika.
2. Dr. Andrej Srakar: Kako prebuditi statistiko po obdobju pandemije? Projekt YoungStatS in mladi evropski statistiki.
3. Poročilo predsednika in nadzornega odbora.
4. Obravnava finančnega poročila za leto 2020.
5. Poročilo o aktivnostih: priznanja društva za leto 2020, Mlada sekcija, Evropske statistične igre, Metodološki zvezki, magistrski in doktorski študij.
6. Možnost enkratnega plačila članarine za več let (predlog članov z Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani).
7. Razprava o poročilih.
8. Sprejetje sklepov skupščine.
9. Razno.

K 1

Predsednik društva je predlagal kandidate za delovne organe skupščine:

- Bogdana Grmeka za predsednika skupščine,
- Jernejo Čuk za zapisnikarico ter
- Ireno Vipavc Brvar in Emo Mišič za overiteljici zapisnika.

Sklep: Navzoči so predlagane kandidate za delovne organe skupščine soglasno potrdili.

K 2

Predsednik društva Matevž Bren je pozdravil navzoče. Potem je za govorniški pult povabil Andreja Srakarja, da predstavi, kako si prizadevajo prebuditi statistiko po obdobju pandemije. Projekt YoungStatS in mladi evropski statistiki. Dr. Andrej Srakar nam je na kratko predstavil mednarodni projekt YoungStatS, ki želi v prihodnjih letih pomembneje vplivati na razvoj statistike v mednarodnem merilu in ki je bil odprt lani ob svetovnem dnevu statistike (20. oktobra 2020), s še enim dogodkom v soorganizaciji Mlade sekcije na temo reproducibilnosti statističnih študij.

Del projekta YoungStatS, ki poteka v okviru pobude Young Statisticians Europe (YSE) pri združenju FENStatS (ki ga od začetka podpira združenje Bernoulli Society for Mathematical Statistics and Probability), je seminar One World YoungStatS. Nastal je na pobudo Mlade sekcije Statističnega društva Slovenije. Seminar poteka na mesečni ravni, njegov namen pa je predstavljati zanimivejše mlajše raziskovalce na področjih statistike, verjetnosti in ekonometrije v mednarodnem merilu. V prihodnosti si želijo pridobiti več članov, ohraniti obstoječe aktivnosti, aktivno se vključevati v aktivnosti slovenske statistike in nadaljevati intenzivne dejavnosti v YSE. Zamisel bloga – ta je drugi del omenjenega projekta YoungStatS – temelji na kratkih predstavitev nedavno objavljene statistične literature, ki jih pišejo avtorji prispevkov sami. Nekaj več informacij o projektu YoungStatS najdete tudi na spletnih straneh združenja FENStatS. Pri projektu intenzivneje sodeluje šest mladih sekcij statističnih društev evropskih držav (poleg slovenske še francoska, italijanska, belgijska, irska in romunska). Slovenski predstavnik pri FENStatS je prof. dr. Andrej Blejec, v delo tega združenja pa je vključenih še več slovenskih statistikov.

V uredništvo bloga je bilo izbranih deset aktivnejših mladih statistikov, Emanuele Aliverti, Christian Capezza, Raluca Caplescu, Michael Fop, Fatemeh Ghaderinezhad, Amirhossein Jalalija, Imke Mayer, Elena-Maria Prada, Geneviève Robin ter Andrej Srakar, ki projekt tudi koordinira. Na koncu se mu je pridružil tudi Christian Capezza, predstavnik italijanskega urada, in svoje kolege v uredništvu na kratko predstavil – kdo so in kaj delajo.

Dr. Andrej Srakar nam je na kratko predstavil še delo Mlade sekcije društva in njeno delovanje. Študenti interdisciplinarnega študija Statistika so ustanovili blog Udomačena statistika, na katerem naj bi avtorji prispevkov predstavljali uporabo statistike. V letu 2019 se je v okviru Statističnega društva Slovenije nato ustanovila Mlada sekcija. Ta je do sedaj organizirala niz statističnih predavanj, ki potekajo redno na dva meseca. Člani se srečujejo redno mesečno. Redno objavljajo tudi na blogu Udomačena statistika. Aktivni so na Facebooku in v drugih medijih. Mednarodno se povezujejo s sorodnimi sekcijami in se vključujejo v izobraževanje na področju statistike (sodelovanje pri projektih, kot so Evropske statistične igre, aktivnosti za študente magistrskega in doktorskega študija statistike in drugih programov). Redno izhaja tudi Mesečni novičnik sekcije. Člani aktivno sodelujejo tudi pri skupnosti Sledilnik COVID-19. V prihodnosti si želijo pridobiti več aktivnih članov, ohraniti redna srečanja sekcije, blog, novičnik, seminarje, še naprej sodelovati pri Evropskih statističnih igrah, organizirati več neformalnih druženj in še kaj.

K 3

Predsednik društva je dogodke, organizirane v času od zadnje skupščine, le naštel, kot so si kronološko sledili, saj so organizatorji vsakega izmed njih kasneje (pod točko 5) podrobneje predstavili. Bogdan Grmek je v imenu nadzornega odbora predstavil finančno poročilo za leto 2020.

K 4

Bogdan Grmek je povedal, da je imelo društvo v letu 2020 10.147 evrov prihodkov. Večinoma so izvirali iz donacij, sponzorstev in proračuna. S članarinami je bilo v letu 2020 zbranih 2.052 evrov. Odhodki društva v koledarskem letu 2020 so znašali 9.702 evra. To so bili predvsem stroški za avtorske honorarje. Društvo ima na transakcijskem računu še nekaj več kot 8.700 evrov.

K 5

Dr. Matevž Bren je povedal, da je bilo Blejčevo priznanje za leto 2020 podeljeno prof. dr. Vladimirju Batagelju, priznanje za odličnost statističnega poročanja v medijih ekipi Sledilnika COVID-19, priznanje Klemna Pavliča mlademu statistiku za leto 2020 pa dr. Marjanu Cugmasu. Naziv častni član za leto 2020 pa ni bil podeljen. Omenjena priznanja prejemnikom zaradi trenutnih razmer v državi še niso bila vročena. Predvidoma jim bodo v letu 2021.

Dr. Andrej Srakar je dodal še nekaj besed o Mladi sekciji, saj jo je podrobno predstavil že na začetku skupščine. Povedal je, da se konec marca 2021 načrtuje že osmo srečanje Mlade sekcije; tema predavanja bodo Bayesove računske metode in Bayesova statistika.

Mojce Merc s SURS je poročala, kako potekajo 4. Evropske statistične igre. Povedala je, da tekmovanje poteka kljub epidemičnim razmeram brez omejitev, saj se v celoti odvija na daljavo. Ne glede na to pa se ocenjuje, da je udeležba zaradi epidemije covida-19 tokrat nekoliko nižja kot v letu prej; menijo, da zato, ker je šolanje v času, ko so se zbirale prijave na tekmovanje, že potekalo na daljavo, kar je mentorjem oteževalo motiviranje dijakov za sodelovanje. Pri izvedbi nekaterih aktivnosti v sklopu tekmovanja že vsa leta sodelujejo tudi člani Statističnega društva. V okviru 4. Evropskih statističnih iger so sodelovali:

mag. Vasja Ivančič in Deja Kačič, ki sta vsebinsko preuredili naloge iz poznavanja osnov statistike za šolsko raven tekmovanja in jih prilagodili učnim načrtom za srednje šole (september – november 2020);

dr. Andrej Srakar je v novembru 2020 izvedel tri spletne seminarje za srednješolske učitelje z naslovom Statistične metode in statistična pismenost (<https://vimeo.com/478083761>);

dr. Andrej Srakar je za udeležence tekmovanja pripravil gradivo, in sicer je za 20 različnih tipov nalog sestavil razlago in postopek za reševanje (november 2020);

Barbara Kušar, dr. Aleš Toman in dr. Andrej Srakar so v februarju in marcu 2021 sodelovali

s predstavniki SURS-a v dvostopenjski strokovni žiriji, ki je ocenila raziskovalne naloge in določila zmagovalca iz vsake od kategorij.

Andrej Kastrin je povedal, da sta bili v letu 2020 izdani dve številki Metodoloških zvezkov, letnik 17. Objavljenih je bilo devet člankov (v nakladi 100 izvodov). Objavljeni so na spletni strani Statističnega društva Slovenije <https://stat-d.si> in na spletni strani Digitalne knjižnice Slovenije <http://www.dlib.si>.

O magistrskem študiju Uporabna statistika je poročala Nataša Kežar. V študijskem letu 2019/20 se je študij Uporabne statistike izvedel že sedmo leto zapored, hkrati pa prvo leto – za prvi letnik – tudi kot redni študij (financiran iz sredstev UL) in zadnje leto – za drugi letnik – kot izredni študij (financiran iz šolnin). Študij ponuja sedem modulov; v letu 2019/20 je bilo v prvi letnik na novo vpisanih 21 študentov, v drugi letnik pa 12 študentov. Magistrirali so 4 študenti.

Dr. Janez Stare je o doktorskem študiju statistike povedal, da so v študijskem letu 2019/20 imeli 28 doktorskih študentov, od tega 7 novih. Študij je – brez težav – potekal na daljavo. Študenti so v letih 2019 in 2020 objavili 39 del, od tega 8 izvirnih znanstvenih člankov. Doktorirali so 3 študenti. V šolskem letu 2021/22 je razpisanih 20 mest. Študenti lahko že pred vpisom izberejo mentorja. Ob prijavi na študij oziroma najkasneje ob vpisu pa že predložijo idejno zasnovo doktorske disertacije. Šolnina za celoten študij znaša 12.000 evrov. Poudaril je, da določene predmete izvajajo predavatelji iz tujine. Želeli bi si, da bi to prevzeli strokovnjaki iz Slovenije.

Dr. Jaro Lajovic je na kratko predstavil aktivnosti delovne skupine za terminologijo. Zadnje čase niso imeli srečanj. Razmišljali so, da bi se glede na trenutne razmere v državi povezali na daljavo, vendar so se odločili, da bodo srečanje za zdaj prestavili na čas, ko se bo epidemična slika v državi izboljšala. Povedal je, da je prof. dr. Aleš Žiberna že pred časom pripravil fond izrazov, ki jih bodo analizirali, ko bo to mogoče.

Dr. Andrej Blejec je povedal, da konference Uporabna Statistika v letu 2020 ni bilo. Prestavljena je bila na september 2021. Letos (v 2021) se bo izvedla na daljavo.

Dr. Matevž Bren je čestital prof. dr. Anuški Ferligoj za naziv zaslužne profesorice Univerze v Ljubljani ter dr. Lari Lusa za Zoisovo priznanje za leto 2020.

Povedal je še, da sta dr. Andrej Blejec in dr. Mojca Bavdaž aktivna člana v združenju FENStatS, da je dr. Lara Lusa članica odbora FENStatS za podatke o covidu-19 in da je Anja Žnidaršič predstavnica v ECAS-u. Omenil je tudi redna predavanja na IBMI.

K 6

Člani društva z Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani so izrazili željo, da bi se letna članarina v društvu plačala za več let vnaprej. Predlagano je bilo, da bi se plačala za pet let skupaj.

K 7

Dr. Andrej Blejec je poudaril, da je treba pohiteti s podelitvijo društvenih priznaj, saj je bilo društvo med prvimi, ki so Sledilniku COVID-19 podelili priznanje, a podelitve še nismo izvedli. Dr. Andrej Srakar je poudaril, da bi potrebovali več aktivnih članov na različnih področjih. Načrtov je veliko, a žal je premalo kadra.

K 8

Navzoči so soglasno sprejeli poročilo o delu društva v preteklem letu in finančno poročilo za leto 2020. Strinjali so se tudi, da se letna članarina plača za pet let vnaprej.

K 9

Skupščina se je zaključila brez točke razno, saj so bile vse teme za razpravo že obravnavane.

Zapisala: Jerneja Čuk

Predsednik delovnega predsedstva:
Bogdan Grmek

Overiteljici zapisnika:
Ema Mišić
Irena Vipavc Brvar

Z A P I S N I K

31. redne skupščine Statističnega društva Slovenije,

ki je potekala v ponedeljek, 28. marca 2022, od 14.00 do 15.30. Izvedli smo jo po videopovezavi, del Izvršnega odbora pa se je sestal v prostorih Statističnega urada RS (SURS).

Navzoči člani:

- na SURS: Matevž Bren, Irena Vipavc Brvar, Jerneja Čuk, Bogdan Grmek, Ema Mišič, Andrej Srakar;
- po videopovezavi: Simona Korenjak Černe, Andrej Blejec, Andrej Kastrin, Nataša Kejžar, Katarina Košmelj, Eva Kozjek, Aleša Lotrič Dolinar, Lara Lusa, Mateja Oman, Maja Pohar Perme, Tine Peštaj, Ana Božič Verbič, Miroslav Verbič, Joca Zurc, Tjaša Zrnec.

1. Odprtje skupščine in izvolitev delovnega predsedstva, zapisnikarja in dveh overiteljev zapisnika.
2. Dr. Andrej Srakar in doc. dr. Denis Marinšek: European Young Statisticians Meeting (EYSM) prvič v Sloveniji.
3. Poročilo predsednika in nadzornega odbora.
4. Obravnava finančnega poročila za leto 2021.
5. Poročilo o aktivnostih: priznanja društva za leto 2021, konferenca Applied Statistics, Mlada sekcija, Evropske statistične igre mladih, Metodološki zvezki, magistrski in doktorski študij.
6. Razprava o poročilih.
7. Sprejetje sklepov skupščine.
8. Razno.

K 1

Predsednik društva je predlagal kandidate za delovne organe skupščine:

- Bogdana Grmeka za predsednika skupščine,
- Jernejo Čuk za zapisnikarico ter
- Bogdana Grmeka in Ema Mišič za overitelja zapisnika.

Sklep: Navzoči so predlagane kandidate za delovne organe skupščine soglasno potrdili.

K 2

Predsednik društva dr. Matevž Bren je pozdravil navzoče in za govorniški pult povabil dr. Andreja Srakarja, da predstavi, kako potekajo priprave na naslednje srečanje European Young Statisticians Meeting (EYSM), ki bo tokrat prvič v Sloveniji.

Dr. Andrej Srakar nam je povedal, da je EYSM redno, dveletno srečanje matematično usmerjenih statistikov in raziskovalcev s področja verjetnosti, ki ga prirejajo mladi statistiki za mlade statistike in poteka pod pokroviteljstvom združenja Bernuoull, in sicer vsaki dve leti. Udeležba je mogoča samo s povabilom; vsaka evropska država lahko prispeva enega ali največ dva raziskovalca. Prvo tako srečanje je bilo leta 1978 v Veliki Britaniji. Predzadnje je bilo leta 2019 v Beogradu, zadnje pa leta 2021 v Atenah (to zadnje je zaradi epidemije covid-19 potekalo po spletu). Zamisel za slovensko kandidaturo je nastala na podlagi neformalnih pogovorov na zadnjem srečanju leta 2021. Lokalni organizacijski odbor sestavljajo dr. Denis Marinšek, dr. Andrej Srakar, dr. Miroslav Verbič, dr. Simona Korenjak Černe, dr. Rok Spruk in dr. Aleš Toman. Tokratna gostiteljica bo Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani. Pričakovane koristi dogodka za organizatorje bodo povečana prepoznavnost slovenskih raziskovalcev na področju statistike in podatkovne znanosti, verjetnosti in ekonometrije, nadaljnje pozicioniranje slovenskih raziskovalcev v mednarodnih krogih, nadaljnje sinergije med slovenskimi institucijami v statistiki, povečane možnosti bodočega študija ter zanimanje za študij na področju statistike, matematike in ekonomije.

K 3

Predsednik društva je dogodke, organizirane v času od zadnje skupščine, le naštel, kot so si časovno sledili, saj so organizatorji vsakega izmed njih kasneje (pod točko 5) podrobneje predstavili. Bogdan Grmek je v imenu nadzornega odbora predstavil finančno poročilo za leto 2021.

K 4

Bogdan Grmek je povedal, da je v letu 2021 društvo imelo 13.962,78 evrov prihodkov. Ti so izvirali večinoma iz donacij, sponzorstev in proračuna. S članarinami je bilo v letu 2021 zbranih 3.510 evrov. Odhodki društva v preteklem koledarskem letu so znašali 5.749,20 evra. To so bili predvsem stroški za avtorske honorarje. Konec leta 2021 je bilo na transakcijskem računu približno 15.600 evrov.

K 5

Dr. Matevž Bren je povedal, da je bilo Blejčevo priznanje za leto 2020 podeljeno prof. dr. Vladimirju Batagelju, priznanje za odličnost statističnega poročanja v medijih v letu 2020 Ekipi Sledilnika COVID-19, priznanje Klemna Pavliča mlademu statistiku za leto 2020 pa dr. Marjanu Cugmasu; naziv častni član pa za leto 2020 ni bil podeljen. Blejčevo priznanje za leto 2021 je bilo podeljeno prof. dr. Lei Bregar, priznanje Klemna Pavliča mlademu statistiku za leto 2021 pa je prejel Damjan Manevski, mag. mat. Priznanje za odličnost statističnega poročanja v medijih in naziv častnega člana za leto 2021 nista bila podeljena. Navedena priznanja so bila podeljena 18. 11. 2021 na Statističnem dnevu.

Dr. Andrej Srakar je povedal nekaj besed o Mladi sekciji. Leto 2013 je bilo na predlog

Mednarodnega statističnega inštituta (ISI) razglašeno za mednarodno leto statistike. Nastal je blog Udomačena statistika, s katerimi so avtorji želeli predstaviti uporabo statistike in njenih metod ob konkretnih primerih in raziskavah, pa tudi z zanimivostmi in predstavitvami pomembnih predstavnikov stroke. V letu 2018 so se blogu začeli pridruževati tudi nekateri mlajši raziskovalci in doktorski študentje. V letu 2019 so ustvarjalci bloga pripravili Predlog za ustanovitev sekcije mladih statistikov v okviru društva, ki je bil predstavljen in potrjen na skupščini društva v letu 2019. Program Mlade sekcije obsega prirejanje dogodkov, blog in spletne medije, mednarodno povezovanje s sorodnimi sekcijami, aktivno sodelovanje v pobudi Young Statisticians Europe (YSM) ter vključevanje v izobraževanje na področju statistike. V prihodnje si želijo pridobiti več članov, organizirati redne dogodke sekcije, formalizirati sekcije ter ohraniti jedrne aktivnosti, kot so redna srečanja sekcije, blog, novičnik, seminarji, vključevanje v Evropske statistične igre mladih, neformalna združenja, YoungStatS ipd.

O poteku 5. Evropskih statističnih iger je poročala Mateja Oman s SURS. Gre za tekmovanje, ki ga organizirajo statistični uradi, pri nas pa pri tem že vsa leta sodelujemo tudi s Statističnim društvom, pri širjenju informacij o tekmovanju pa smo povezani tudi z Zavodom za šolstvo. Cilj tekmovanja je predvsem širjenje statistične pismenosti med dijaki in učitelji. Vse, ki sodelujejo na tekmovanju, in tiste, ki se udeležujejo naših seminarjev (ki jih organiziramo v sklopu tekmovanja), spodbujamo k uporabi uradnih statističnih podatkov (učimo jih, da znajo podatke najti in potem tudi pravilno uporabljati; predstavimo jim tudi načine obdelave podatkov in načine izkazovanja podatkov; na predavanjih imajo možnost utrjevati in nadgrajevati svoje znanje statistike. Nacionalni del tekmovanja, ki se je začel 1. decembra 2021, se je končal prav pred kratkim – rezultate oz. zmagovalce tekmovanja (tiste, ki so dosegli prvo mesto, in zmagovalce javnega glasovanja) in tiste, ki so se uvrstili v evropski finale, smo namreč objavili prejšnji teden. To so štiri ekipe z različnih šol (s poljanske, kranjske, ljutomerske in novomeške gimnazije) in te se bodo v zadnjem izzivu pomerile z ekipami iz še 18 drugih evropskih držav. Njihova naloga je priprava kratkega videa s poljubno temo o okolju (Okolje in statistični podatki), pri čemer se bodo morali navezati na statistične podatke. Glede udeležbe na tokratnem tekmovanju lahko povemo, da je bil odziv ponovno zelo dober: prijavilo se je 921 dijakov, število ekip je bilo najvišje doslej (362), prav tako najvišji doslej sta bili tudi število v tekmovanje vključenih mentorjev (69) in število šol (52).

Tekmovanje se izvaja, kot je bilo že omenjeno, v sodelovanju s Statističnim društvom. Kolegi iz društva so vključeni v različne aktivnosti. Že vsa leta izvajamo skupaj seminarje; zadnji dve leti so ti potekali po spletu; letos smo jih izvedli sedem. Eno od predavanj, tisto, ki je bilo namenjeno razlagi osnovnih statističnih metod, je pripravil dr. Andrej Srakar, drugo, ki je bilo namenjeno dijakom, vključenim na tekmovanje, pa dr. Aleš Toman. Dijakom je podal številne praktične usmeritve za pripravo raziskovalne naloge. Člani društva so že vsa leta tudi člani strokovne žirije, ki ocenjujejo raziskovalne naloge ekip, in recenzenti nalog, ki jih ekipe rešujejo na šolskem tekmovanju. Pregled in recenzijo nalog sta tokrat opravili dr. Marina Rugelj (s Škofijske gimnazije Šentvid) in Barbara Kušar (z Gimnazije Kranj). Kot žiranti so tokrat sodelovali štiri člani društva: srednješolski profesorici mag. Vasja Ivančič (s Srednje šole Konjice) in Lidija Perše (z Ekonomske šole in gimnazije Radovljica) ter že prej

omenjena dr. Aleš Toman in dr. Andrej Srakar. Na splošno lahko rečemo, da pri igrah uspešno sodelujemo, kolegi se vedno zelo trudijo in svoje delo opravijo strokovno, s tem pa tudi oni prispevajo k uspehom, ki jih dosega tekmovanje. Kako se bo to izteklo letos, bo znano 3. junija 2022.

Dodala je še, da se je več kolegov iz društva odzvalo tudi na prošnjo kolegov s SURS-a, da jim pomagajo izboljšati prevod vsebine interaktivnega orodja oz. statističnega izobraževalnega portala Stedy, ki ga je SURS prevzel od hrvaškega statističnega urada in je od lanske jeseni na voljo na spletni strani SURS-a. Številne njihove predloge so – v skladu s tehničnimi možnostmi – vključili v slovensko različico orodja Stedy. Orodje so predstavljali tudi na seminarjih in kasneje dobili pozitivne odzive učiteljev in povratne informacije, da orodje uporabljajo pri pouku.

Dr. Andrej Kastrin nas je seznanil, da je uredništvo Metodoloških zvezkov (MZ) v letu 2021 nadaljevalo zastavljeno delo. Pripravili so dve številki s šestimi izvirnimi znanstvenimi članki. Prva številka (letnik 18, številka 1) je že objavljena v elektronski obliki, druga številka bo objavljena v kratkem. Sofinanciranje s strani Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS je urejeno. V letu 2021 so uredili digitalni arhiv in vsem člankom pripisali digitalni identifikator objekta. Postavili so novo spletišče (<https://mz.mf.uni-lj.si/>) ter posodobili zapis v zbirki COBIB. SI. Optimizirali so vidnost prispevkov v storitvi Google Scholar. Posodobljena je predloga za pripravo rokopisov LaTeX. V letu 2022 bodo še naprej pridobivali nove prispevke in krepili prepoznavnost revije.

Poročilo o magistrskem študiju Uporabna statistika je podala dr. Maja Pohar Perme. Letos so v tretjem letu, v katerem se izvaja redni študij Uporabna statistika. V prvi letnik je vpisanih 27 študentov (od tega šest ponavljavcev), v drugi 15. Tako kot tudi že prejšnja leta je najbolj zastopan modul Biostatistika, sledi mu Ekonomska in poslovna statistika. Letos se izvajajo izbirni predmeti Analiza omrežij, Znanstvena in strokovna komunikacija, Časovne vrste in Statistične metode za visokorazsežne podatke. Lani je izvedbo študija močno zaznamovala epidemija, letos poteka vse v živo, kar je tudi prednost majhnega programa. So pa bili kot študij močno vključeni tudi v analizo podatkov, povezanih z epidemijo. Profesorji z IBMI so bili vključeni v modeliranje razvoja epidemije (tudi prek Sledilnika), vključili so tudi študente, ki so podatke o preživetju v bolnišnicah za covid-19 analizirali v okviru predmeta Analiza zgodovine dogodkov. Zanimanje za vpis je bilo prejšnja leta zelo dobro, zato so z naslednjim študijskim letom uvedli izbirni izpit. Upajo, da bo kakovostnih kandidatov kljub trenutno nekoliko negativnemu trendu še naprej dovolj. Vse člane SdS, ki lahko pomagajo pri promociji programa so tudi na tem mestu zaprosili za pomoč. Hkrati predlagajo, da bi bilo smiselno tudi 'oglaševanje' med srednješolci, ki se udeležujejo statističnega tekmovanja.

Dr. Andrej Blejec je o doktorskem študiju statistike povedal, da poteka dobro in brez posebnih zapletov. Letos se je v 1. letnik vpisalo 10 študentov, študij pa je z uspešno zaključenim doktoratom končalo pet novih doktorjev Statistike. Zaradi epidemičnih omejitev so predavanja pri obveznih predmetih organizirana na daljavo, kar pomeni, da se študentje niso nikoli

srečali. Pri drugih predmetih, ki so bolj individualne narave, se ta nova situacija pozna manj. Opažajo, da je vpis s študija Uporabne statistike majhen, zato bo veljalo te študente aktivneje vabiti na doktorski študij.

Mag. Irena Vipavc Brvar je podala kratko poročilo o izvedbi konference Uporabna statistika. Na izvedbo konference v letu 2021 so vplivale omejitve zaradi epidemije covid-19. Konferenca, ki naj bi bila izvedena v letu 2020, je bila odpovedana, kar se je zgodilo prvič od njenih začetkov, v 2021 pa je bila – na željo številnih kolegov statistikov – izvedena spletno. Sedemnajsta konferenca AS je potekala od 20. do 22. septembra 2021. Vabljeni predavatelji so bili Jan Beyersmann z Univerze Ulm v Nemčiji, Anuška Ferligoj z Univerze v Ljubljani in Richard De Veaux z Univerze Williams Collage, ZDA. Prva dva dneva sta bila namenjena predstavitev znanstvenih prispevkov, tretji dan delavnice, ki jo je vodil dr. Andrej Srakar. Prvič so bile na tokratni konferenci organizirane vabljene sekcije, ki so jih organizirali Fabio Divino (Italija), Michael Greenacre (Španija), Marianne Huebner (ZDA) in dr. Aleš Žiberna (Slovenija). Za potrebe konference AS 2021 je bila kot podstran glavne strani Statističnega društva oblikovana stran, namenjena temu dogodku (<https://stat-d.si/applied-statistics-conference/as2021/>). Na njej so zdaj objavljene naslednje vsebine: program, posterji in knjižica povzetkov, prvič letos tudi prosojnice s predstavitev in videoposnetki, kjer so bili predstavljeni posterji. Udeležba, ki je bila mogoča na podlagi registracije, je bila brezplačna. Na ta način je bilo doseženo številnejše občinstvo, kot bi bilo ob osebni izvedbi. Registriranih je bilo 227 posameznikov, največ seveda iz Slovenije (približno 70) in iz drugih evropskih držav. Ob registraciji je bilo navedenih 44 različnih držav, kar kaže na to, da konferenca privabi res številno in raznoliko občinstvo.

K 6

Razprave o poročilih ni bilo. Predsednik društva je navzoče seznanil, da bo Bilten društva izšel v maju 2022.

K 7

SKLEP

Za delo v mladi sekciji je treba pridobiti več aktivnih članov na različnih področjih. Načrtov je veliko, a žal je premalo kadra.

SKLEP

Na Evropskih statističnih igrah mladih bomo promovirali študij Uporabna statistika in tudi drugje je treba privabiti in spodbuditi mlade za vpis na ta študij. Enako je treba študente Uporabne statistike spodbuditi k vpisu na Doktorski študij statistike.

SKLEP

Navzoči so soglasno sprejeli poročilo o delu društva v preteklem letu in finančno poročilo za leto 2021.

K 8

Skupščina se je zaključila brez točke razno, saj so bile vse teme za razpravo že obravnavane.

Zapisala: Jerneja Čuk

Predsednik delovnega predsedstva:
Bogdan Grmek

Overiteljja zapisnika:
Ema Mišič
Bogdan Grmek

Kot že vrsto let doslej bomo tudi letos organizirali mednarodno konferenco

Uporabna Statistika 2022 Applied Statistics 2022

19. – 21. september 2022
Fakulteta za družbene vede – Univerza v Ljubljani

Namen konference je zbrati raziskovalce, ki delujejo na področju statistike, kot tudi vse druge, ki delujejo na področju analize podatkov na različnih področjih statistike in sorodnih ved. To je priložnost, da predstavite svoje delo ter izmenjate izkušnje z drugimi raziskovalci in uporabniki statističnih metod. Tridnevni program sestavljajo jutranja vabljenja predavanja, ki jim sledijo sekcije prispevkov z različnih področij. Interdisciplinarni prispevki ter prispevki uporabe statistike so še posebno dobrodošli.

Konferenca je dobra priložnost, da se slovenski statistiki srečamo in v prijetnem vzdušju spletemo še tesnejše vezi. Zato ste še posebno vabljeni, da se konference udeležite v čim večjem številu.

Vabljeni predavatelji

Peter Filzmoser, Univerza za tehnologijo na Dunaju, Avstrija
Matthias Schmid, Univerza v Bonnu, Nemčija

Vodenje delavnice

Aleš Žiberna in Marjan Cugmas, Univerza v Ljubljani

Pomembni datumi:

Oddaja povzetkov	25. julij
Potrditev sprejema	13. avgust
Registracija avtorjev	23. avgust
Končna registracija	18. september

Obvestila o konferenci na naslovu: <https://stat-d.si/applied-statistics-conference/as2022/>

